השבועון הציוני-יידי **"קול קובל" (" KOWLER SZTYMER")**

הגיליונות המאוחרים ביותר (24.12.1937) שנמצאים בספריה הלאומית בירושלים.

KOWLER SZTYME. ROK XI יאהרגאנג Opłata pocztowa uiszczono ryczałtem פרייז 15 גראשען

Tow. Przyjaciół Uniwersytetu Heb.

KINO MIEJSKIE פון שבת
פרעהליכע פוילישע קאמעדיע
Niedorajda
מיט אדאלף דימשא און מיכל זניטש
אנפאנג פון די סעאנסן: 1, 3, 5, 7 און 9.

Kino „OAZA" פון שבת
Narodziny Gwiazdy
מיט זשאנעט גיינאר און פרידריך מארש
נאכמיטאג פראגראם: קאוובוי פילם
BOHATER TEXASU

קאוולער שטימע

דעמאקראטישע ליטעראַרישע וואכנשריפט.

אבאנאמענטס פרייז
מאנאט 60 גר. אין אויסלאנד ...
אנאנסען פרייז
א עמוד 8 שפאלטען פאר שורה: פאר'ן טעקסט—25 גר., אין טעקסט 30 גר. נאכ'ן טעקסט 20 גר.
פארן אנאנסען אינהאלט איז די רעד. ניט פאראנטווארטליך. אדרעס:
„KOWLER SZTYME"
Kowel, Mieszczańska 12
דער רעדאקטאר נעמט אן טעגליך פון 2 ביז 3 נ. מ.

Kowel, piątek 24 grudnia 1937 r. № 52 (520) קאוועל, פרייטאג כ' טבת תרצ"ח

מזל-טוב מזל-טוב

סאניע שפירא — יקותיאל גלייזער
ראוונע פערהייראטעט קאוועל
דינסטאג, דעם 21 דעצעמבער 1937.

אונזער ליבען זון, ברודער יקותיאל מיט פרל' סאניע שפירא צו זייער חתונה אונזערע הארציגע ברכות
עלטעריז, שוועסטער, ברידער, שוואגער און ברודער, שוועגעריז. אין ארץ-ישראל.

מיינע מחותנים ה' יצחק גלייזער און פרוי צו דער חתונה פון אייער זון יקותיאל מז"ט און נחת. **מאיר לערמאן**

אונזער מיטגליד ה' יקותיאל גלייזער מיט פרל' סאניע שפירא צו אייער חתונה א הארמאניש צופרידענע צוקונפט
י. ס. כ. „חשמונאי" קאוועל

מז"ט למשפחת גליזר לחתונת בנם יקותיאל ולזוג הצעיר אשר ובשר
משפחת מ. פוגאטש

מיר גראטולירען ה' יקותיאל גלייזער מיט פרל' סאניע שפירא צו אייער חתונה א גליקליכע צוקונפט
בראנדעס, קאוועבערג

מז"ט ה' יקותיאל גלייזער מיט פרל' שפירא צו אייער חתונה, עלטערין נחת
דוד אפאלינער און פאמיליע

פיל גליק ה' יקותיאל גלייזער מיט פרל' שפירא צו אייער חתונה, דער פאמ. פיל נחת. **משה גענדלער און פרוי**

גרויס גליק ה' יקותיאל גלייזער מיט פרל' סאניע שפירא צו אייער חתונה
סימאן פרייד און פרוי

מז"ט ה' יקותיאל גלייזער מיט פרל' שפירא צו אייער חתונה, די עלטערין נחת. **שמאי לערנער און פרוי**

מז"ט ה' יקותיאל גלייזער מיט פרל' שפירא צו אייער חתונה, די עלטערין פיל נחת. **פאמ. פטאקאווסקי**

גרויס נחת ה' יצחק גלייזער און פרוי צו דער חתונה פון אייער זון יקותיאל מז"ט. **שבתי גאלדשטיין און פאמיליע**

פיל גליק ה' יקותיאל גלייזער מיט פרל' סאני שפירא צו אייער חתונה, עלטערין נחת
פירמע ווייסברויט

פיל גליק ה' יקותיאל גלייזער מיט פרל' שפירא צו אייער חתונה. די עלטערין נחת
ברידער חזן

ה' יקותיאל גלייזער מיט פרל' שפירא אין אייער נייעם לעבענס-וועג פיל גליק
ש. חיים

Kotikowi i jego młodej żonie dużo szczęścia życzy
Dr. IGNACY SCHATZ

אונזער ליבען ברודער יקותיאל מיט פרל' סאניע שפירא צו זייער חתונה א גליקליכע צוקונפט, אונזערע עלטערין נחת. **ריבה, שמואל גלייזער און קינדער**

גרויס גליק ה' יקותיאל גלייזער מיט פרל' שפירא צו אייער חתונה, די עלטערין נחת. **חיים-לייב ערליך און פרוי**

אונזער קוזין יקותיאל מיט פרל' שפירא צו אייער חתונה א צופרידענע גליקליכע צוקונפט, די עלטערין גרויס נחת
אהרן בעניק

מיר גראטולירען ה' יקותיאל גלייזער מיט פרל' סאניע שפירא צו זייער חתונה א גליקליכע צופרידענהייט
ד"ר ווידרע און פרוי

אונזערע גליקסוואונשען ה' יקותיאל גלייזער מיט פרל' סאניע שפירא צו אייער חתונה. די עלטערין גרויס נחת
וויליע רויטער און פרוי

מיינע גליקסוואונשען ה' יקותיאל גלייזער מיט פרל' סאני שפירא צו אייער חתונה, די עלטערין פיל נחת
ליבער ארמארניק

ה' יצחק גלייזער און פרוי צו דער חתונה פון אייער זון יקותיאל מז"ט. קהת לעווין און פאמיליע
בעריא לעווין און פרוי

צו דער חתונה פון ה' יקותיאל גלייזער מיט פרל' סאניע שפירא פיל גליק
לייב ווערבע און פאמיליע

גרויס נחת ה' יצחק גלייזער און פרוי צו דער חתונה פון אייער זון, מז"ט
שבע גאלדשטיין און פאמיליע

מיר גראטולירען ה' יקותיאל גלייזער מיט פרל' סאניע שפירא צו זייער חתונה א גליקליכע צופרידענע צוקונפט
משה דאנציגער און פרוי

מיר גראטולירען ה' יקותיאל גלייזער מיט פרל' שפירא צו אייער חתונה מז"ט
ד"ר אייזענבערג און פרוי

פיל גליק ה' יקותיאל גלייזער מיט פרל' שפירא צו אייער חתונה, עלטערין נחת
אברהם רייכשטאל
לייבעל אינגבער

מיר גראטולירען ה' יקותיאל גלייזער מיט פרל' שפירא צו אייער חתונה פיל גליק. **לאזאר שטאקלאנד און פרוי**

מיר גראטולירען ה' יקותיאל גלייזער מיט פרל' שפירא צו זייער חתונה פיל גליק. **וואלף ליטוואק און פאמ.**

Z intencji zaślubin p. **KISYELA GLEJZERA** z p. **SONIĄ SZAPIRÓWNĄ** moc szczęścia i pomyślności, Rodzicom pociechy składają
Współpracownicy Cafe-Restauracji „Versal"
Wojciech, Józef, Sejka, Aron, Beniek, Wasyl. i Mieczkowski

פיל גליק ה' יקותיאל גלייזער מיט פרל' שפירא צו אייער חתונה, די עלטערין נחת. **פאמיליע געלער**

מז"ט ה' יקותיאל גלייזער מיט פרל' שפירא צו אייער חתונה, עלטערין נחת
פסח טאסגאל און פרוי

א גליקליכע צוקונפט ה' יקותיאל גלייזער מיט פרל' שפירא צו אייער חתונה
פאמ. עפעלבוים, גערבאטע

צו דער חתונה פון ה' יקותיאל גלייזער מיט פרל' שפירא א גליקליכע צוקונפט
פ. גאלדבערג.

פיל גליק ה' יקותיאל גלייזער מיט פרל' שפירא צו אייער חתונה, די עלטערין נחת. **יעקב גראנימש**

Najserdeczniejsze życzenia
p. K. Glejzerowi
z p. S. Szapirówną
z okazji Ich zaślubin składa
Zarząd Polskiego Związku Kelnerów i Pokrewnych Zawodów w Kowlu

Z okazji zaślubin Kisyela Glejzera z p. Sonią Szapirówną serdeczne życzenia składają
Sifa Szejnbaumówna
Henryk Klaczkowski

Z intencji zaślubin p. K. Glejzera z p. S. Szapirówną, szczęście i pomyślności życzy
M. Kobylański

אונזער קוזין יקותיאל מיט פרל' שפירא צו זייער חתונה מז"ט, עלטערין נחת
רחל, לייביל גוז און קינדער

א הארציגען מז"ט ה' יקותיאל גלייזער מיט פרל' סאני שפירא צו אייער חתונה, די עלטערין גרויס נחת
יעקב בוראק און פרוי

צו דער חתונה פון ה' יקותיאל גלייזער מיט פרל' סאני שפירא א גליקליכע צוקונפט. די עלטערין גרויס נחת
משה שטיינבערג און פאמיליע

מז"ט ה' יקותיאל גלייזער מיט פרל' שפירא צו אייער חתונה. די עלטערין נחת. **פאמ. מארקיטער**

פיל גליק ה' יקותיאל גלייזער מיט פרל' שפירא צו אייער חתונה, די עלטערין נחת
יהושע ווייסבערג און פרוי

א גליקליכע צוקונפט ה' יקותיאל גלייזער מיט פרל' שפירא צו אייער חתונה
בן-ציון פלאט און פאמיליע

מיר גראטולירען ה' יקותיאל גלייזער מיט פרל' שפירא צו אייער חתונה מז"ט
שמעי וואלאך און פרוי

מיר גראטולירען ה' יקותיאל גלייזער מיט פרל' שפירא צו אייער חתונה מז"ט
מיכל רויזען און פרוי

דער פאמיליע גלייזער צו דער חתונה פון אייער זון יקותיאל מז"ט און נחת
ל. בראמבערג און פאמיליע

מיר גראטולירען ה' יקותיאל גלייזער מיט פרל' סאניע שפירא צו אייער חתונה א צופרידענע צוקונפט. די עלטערין נחת
הערש ערליך און פרוי

א גליקליכע צוקונפט ה' יקותיאל גלייזער מיט פרל' שפירא צו אייער חתונה מז"ט. **סימא עפשטיין און פרוי**

מיר גראטולירען ה' יקותיאל גלייזער מיט פרל' שפירא צו אייער חתונה מז"ט
יעפים גורירצמאן און פאמיליע

מיר גראטולירען ה' יקותיאל גלייזער מיט פרל' סאניע שפירא צו אייער חתונה
איליאש, פאליא חזן

א גליקליכע צוקונפט ה' יקותיאל גלייזער מיט פרל' שפירא צו אייער חתונה
פאמ. פיאטראקאווסקא

חבר יקותיאל גלייזער מיט פרל' שפירא צו אייער חתונה א גליקליכע צוקונפט
נוניא האלצמאן

פיל גליק ה' יקותיאל גלייזער מיט פרל' שפירא צו אייער חתונה. די עלטערין נחת. **שרה שיינטאפ און פאמיליע**

מז"ט ה' יקותיאל גלייזער מיט פרל' שפירא צו אייער חתונה, די עלטערין נחת. **ברידער ווערבעלער**

א גליקליכע צוקונפט ה' יקותיאל גלייזער מיט פרל' שפירא צו אייער חתונה
יוסף צוויק און פרוי

פיל גליק ה' יקותיאל גלייזער מיט פרל' שפירא צו אייער חתונה. די עלטערין נחת. **שמואל קאצאוו און פרוי**

מז"ט ה' יקותיאל גלייזער מיט פרל' שפירא צו אייער חתונה. די עלטערין נחת. **לייב שטיינבערג און פאמ.**

מיר גראטולירען ה' יקותיאל גלייזער מיט פרל' שפירא צו אייער חתונה מז"ט
יודיל האלפעריז און פרוי

מיר גראטולירען ה' יקותיאל גלייזער מיט פרל' שפירא צו זייער חתונה מז"ט
אנא, העשעל לערנער

א גליקליכע צוקונפט ה' יקותיאל גלייזער מיט פרל' שפירא צו אייער חתונה
יקותיאל גוטמאן

א גליקליכע צוקונפט ה' יקותיאל גלייזער מיט פרל' סאני שפירא צו אייער חתונה. **מאניע ווייגער**

מיר גראטולירען ה' יקותיאל גלייזער מיט פרל' שפירא צו אייער חתונה מז"ט
חיים פרייד, אהרן גאבלעדגער

מזל-טוב

חיים פלאט)--(יוכבד ווידרע
קאוועל פערהייראטעט לובאמל
מוצש"ק דעם 18/12 1937 י.

מיר גראטולירען ה' חיים פלאט מיט פרל' ווידרע צו זייער חתונה א גליקליכע צוקונפט, דער פאמיליע נחת
בראנדעס—קאוועבערג

מיר גראטולירען ה' חיים פלאט מיט פרל' ווידרע צו אייער חתונה פיל גליק
פירמע ש. אשכנזי

מיר גראטולירען ה' חיים פלאט מיט פרל' ווידרע צו זייער חתונה פיל גליק און די עלטערין גרויס נחת
משה סאפלאז און פרוי

פיל גליק ה' חיים פלאט מיט פרל' ווידרע צו אייער חתונה, עלטערין נחת
אהרן וואלק און פאמיליע

א גליקליכע צוקונפט ה' חיים פלאט מיט פרל' ווידרע צו אייער חתונה
אביגדור באלטער און פרוי

מז"ט ה' חיים פלאט מיט פרל' ווידרע צו אייער חתונה, די עלטערין פיל נחת
אברהם בעלער און פאמיליע

מז"ט ה' חיים פלאט מיט פרל' ווידרע צו זייער חתונה, דער פאמ. גרויס נחת
פאמ. מארקיטער

מיר גראטולירען ה' חיים פלאט מיט פרל' יוכבד ווידרע צו זייער חתונה א גליקליכע צוקונפט, עלטערין נחת
סימאן פרייד און פרוי
חיים פרייד.

גרויס גליק ה' חיים פלאט מיט פרל' ווידרע צו אייער חתונה, עלטערין נחת
לייב וואלק, פרוי און קינדער

מז"ט ה' חיים פלאט מיט פרל' ווידרע צו זייער חתונה, דער פאמיליע נחת
שמעי וואלאך און פרוי

מיר גראטולירען ה' חיים פלאט מיט פרל' ווידרע צו אייער חתונה, פיל גליק
בעני רויזען און פרוי

פיל גליק ה' חיים פלאט מיט פרל' ווידרע צו אייער חתונה, עלטערין נחת
דוד אפאלינער און פאמיליע

מז"ט אונזער פריינד חיים פלאט מיט פרל' ווידרע צו זייער חתונה, עלטערין נחת. **אברהם ברען, פרוי און קינדער**

מז"ט ה' חיים פלאט מיט פרל' ווידרע צו אייער חתונה, דער פאמיליע נחת
פאמ. גלייזער

מז"ט ה' חיים פלאט מיט פרל' ווידרע צו אייער חתונה, דער פאמ. פיל נחת
באריא לעווין און פרוי

א גליקליכע צוקונפט ה' חיים פלאט מיט פרל' ווידרע צו אייער חתונה,
משה גענדלער און פרוי

מיר גראטולירען ה' חיים פלאט מיט פרל' ווידרע צו אייער חתונה פיל גליק
בן-ציון גוז און פרוי

פיל גליק ה' חיים פלאט מיט פרל' ווידרע צו אייער חתונה, דער פאמ. נחת
יהושע ווייסבערג און פרוי

מיר גראטולירען ה' חיים פלאט מיט פרל' ווידרע צו זייער חתונה פיל גליק
רחל, גרשון פריץ

א גליקליכע צוקונפט ה' חיים פלאט מיט פרל' יוכבד ווידרע צו אייער חתונה
וואלף ליטוואק און פאמיליע

מז"ט ה' חיים פלאט מיט פרל' ווידרע צו אייער חתונה, די עלטערין נחת
משה עפעלבוים און פרוי

מיינע גליקסוואונשען ה' חיים פלאט מיט פרל' ווידרע צו אייער חתונה מז"ט
חיים ווייטסבערג

פיל גליק ה' חיים פלאט מיט פרל' ווידרע צו אייער חתונה
ב. גאלדשטיין

אונזער ליבען זון, ברידער חיים פלאט מיט פרל' יוכבד ווידרע צו זייער חתונה אונזערע הארציגע ברכות
עלטערין, שוועסטער

פיל גליק אונזער קרוב חיים פלאט מיט פרל' ווידרע צו זייער חתונה, נחת די עלטערין. **פאמ. פטאקאווסקי**

פיל גליק אונזער קרוב חיים פלאט מיט פרל' ווידרע צו זייער חתונה, עלטערין נחת. **יוסף פוגאטש און פאמ.**

אונזער פריינד חיים פלאט מיט פרל' ווידרע צו זייער חתונה מז"ט, עלטערין נחת. **מנשה בארג, פרוי און קינדער**

מז"ט ה' חיים פלאט מיט פרל' ווידרע צו זייער חתונה, דער פאמיליע נחת
שלמה מאנדעל און פאמיליע

מיר גראטולירען ה' חיים פלאט מיט פרל' ווידרע צו זייער חתונה פיל גליק
מיכל רויזען און פרוי

פיל גליק ה' חיים פלאט מיט פרל' ווידרע צו אייער חתונה, דער פאמ. נחת
משה געלד און פרוי

מיינע גליקסוואונשען חבר חיים פלאט מיט פרל' ווידרע צו אייער חתונה פיל גליק. **נוניא האלצמאן**

א גליקליכע צוקונפט ה' חיים פלאט מיט פרל' ווידרע צו אייער חתונה
מאניס גילדווארג

חבר חיים פלאט מיט יוכבד ווידרע צו אייער חתונה מז"ט. **יעקב גראניטש**

מיר גראטולירען ה' יקותיאל גלייזער מיט פרל' שפירא צו אייער חתונה א גליקליכע צוקונפט
לייב מישנאיעווסקי און פרוי

ה' יקותיאל גלייזער מיט פרל' סאניע שפירא צו אייער חתונה א גליקליכע צוקונפט
דרוקעריי-ארבעטער
(בראנדעס—קאוועבערג).

גרויס גליק ה' יקותיאל גלייזער מיט פרל' שפירא צו אייער חתונה. די עלטערין נחת. **פאמ. בורשטיין**

מיר גראטולירען ה' יקותיאל גלייזער מיט פרל' סאני שפירא צו זייער חתונה פיל גליק און די עלטערין גרויס נחת
משה געלד און פרוי

מיר גראטולירען ה' יקותיאל גלייזער מיט פרל' שפירא צו אייער חתונה מז"ט
שלמה גאטליב און פרוי

פיל גליק ה' יקותיאל גלייזער מיט פרל' סאניע שפירא צו אייער חתונה
יצחק רויט און פרוי

א גליקליכע צוקונפט ה' יקותיאל גלייזער מיט פרל' שפירא צו אייער חתונה
בעני רויזען און פרוי

מיינע גליקסוואונשען ה' יקותיאל גלייזער מיט פרל' שפירא צו אייער חתונה
סאניע מייזעלס

מיינע גליקסוואונשען ה' יקותיאל גלייזער מיט פרל' שפירא צו אייער חתונה פיל גליק. **רחל פישער**

פיל גליק ה' יקותיאל גלייזער מיט פרל' סאניע שפירא צו אייער חתונה
רעגינא, משה פרידמאן

איך גראטוליר ה' יקותיאל גלייזער מיט פרל' שפירא צו אייער חתונה פיל גליק
מאניס גילדווארג

מיינע גליקסוואונשען ה' יקותיאל גלייזער מיט פרל' שפירא צו אייער חתונה
יצחק פרידמאן

מיינע גליקסוואונשען ה' יקותיאל גלייזער מיט פרל' שפירא צו אייער חתונה מז"ט
שמעון שיפער

לאנדסלייט 550 זל., קהלה 250 זל. א. א. פון וועלכעס עס איז אפגעשפארט געווארן אויף בוי-צוועקן די סומע 479 זל. נאך די באריכטען אנטוויקלט זיך א דעבאטע אין וועלכער מען דערוואוסט זיך, אז די רעוויזיאנס-קאמיסיע האט נישט אדורכגעפירט קיין רעוויזיע און באזונדערס מעלדען שריפטליך די פארוואלטונגס-מיטגלידער ה"ה שמעון זאקנער, ביילע מייליש, פרוי מארקיטער, חנה רויזען, הירש גאלפערין און הירש לקח, אז זיי ענטזאגען זיך אין זייער ווייטערדיגער מיטארבייט. די דעבאטע ווערט געפירט ליידענשאפטליך. ס'באטייליגען זיך די ה"ה אברהם גלאז, רעד. בוראק, שמואל מילשטיין, שמעון זאקנער, הירש לקח, חפץ, גלייזער א. ש. ענדליך באשליסט די פארזאמלונג די באריכטען צו קאנטראלירען נעמען און איבערזארדערן די ניי-געוועהלטע רעוויזיאנס-קאמיסיע צו רעווידירען אויף דעם פארלויף טעטיגקייט און קאסע. עס ווערט איינשטימיג אנגענומען דער בודזשעט אויפ'ן י. 1938 אין א סומע פון 5350 זל. און מען טרעט צו צו וועהלען א נייע פארוואלטונג. לויט דעם פארשלאג פון ה' גרינבלאט, געשטיצט דורך ה' אברהם מלמד, ה' אשר שווארץ, דריקט אויס די פארזאמלונג דער ביז-איצטיגער פארוואלטונג בראש מיטן פערוואלטער אנערקענונג און וועהלט זיי אב-בלאק אויף ווייטער. אויסער דעם פון די אויסגעטרעטענע 6 פארוואלטונגס-מיטגלידער, ווערט די פארוואלטונג באפולמעכטיגט צוקאאפטירען אויף זייער ארט אנדערע. עס ווערט געוועהלט א נייע רעוויזיאנס - קאמיסיע און די פארזאמלונג שליסט זיך.

א פייערליכער חנוכת-הבית

זונטאג קומט פאר אין לודמיר א איממאזאנטער פייערליכער חנוכת-הבית פון דער „תרבות" - ווירטשאפטס-שולע. אויף זייער איינלאדונג וועט זיך אין דער פייערליכקייט באטייליגען אונזער רעדאקטאר ה' יעקב בוראק.

הרב הורוויץ אין קאוועל.

פאריגע וואך האט אין קאוועל גע-ווילט דער מיטגליד פון הויפט-ליטונג פון דער „תורה ועבודה" באוועגונג אין פוילען הרב ראובן הורוויץ. און האט אפגעהאלטען א ברייטערע באראטונג מיט די היגע „מזרחי" און „תורה ועבודה" עסקנים אויף וועלכער הרב הורוויץ איז ארויסגעטראטען מיט א אינ-האלטסרייכען רעפעראט וועגען די אויפגאבען פון „מזרחי" און „תורה ועבודה" אין יעצטיגען מאמענט. שבת-צונאכטס איז פארגעקומען א פייערלי-כער טיי-אוונט, איינגעארדענט לכבוד דים חשובן גאסט הרב הורוויץ. דעם אוונט ערעפענט דער „מזרחי"-פרעזעס הרב קארושנער און ערטיילט דאס ווארט הרב הורוויץ צו זיין, זייער בע-גריסונגען, רעפעראט א. ד. ט. „אונ-זערע אויפגאבען אין יעצטיגען מאמענט און דער 20-יעהריגער יובל פון דער „תורה ועבודה" באוועגונג" נאך וועל-כען עס קומט פאר די הרשמה אין פנקס-היובל פון דער „תורה ועבודה"-באוועגונג אין פוילען. זונטאג איז הרב הורוויץ ארויסגעטראטען מיט א רעפע-ראט אין דער גרויסער שטאטישער שוהל, ארומרעדענדיג די באדייטונג פון „מחלקת-החרדים" ביים קק"ל פאר די רעליגיעזע מאסען, אויפווארפענדיג די גרויסע דערגרייכונגען פון ציוניס-טישער ארבעט אין א"י און רופט צו א פארשטארקטער טעטיגקייט לטובת דער ציוניסטישער באוועגונג און איה-רע קרנות. דער זעהר בעלעהרענדער אינטערעסאנטער רעפעראט איז אויס-געהערט געווארן מיט גרויס אינטע-רעס און געמאכט דעם געהעריגען ערפאלג. מאנטאג איז הרב הורוויץ אפ-געפאהרען צוריק קיין ווארשע, איהם צו באגלייטען זענען געקומען צו דער באהן א גרעסערע צאהל „מזרחי" און „תורה ועבודה" מיטגלידער.

הרב שלום-שכנא טשערניאק ז"ל

מאנטאג פריה האט קאוועל ערשי-טערט א טרויעריגע ידיעה פונם שכונת'די-גען שטעטל מאציעוו, אז דארט איז נאך א שווערער קראנקהייט נפטר גע-ווארען אין עלטער פון 80 יאהר דער איבעראל בעוואוסטער רב הרב שלום-שכנא טשערניאק ז"ל, וועלכער האט אין מאציעוו פארנומען דאס רבנות במשך פון 44 יאהר. דער נפטר איז בא-קאנט געווען אין דער לומדישער וועלט מיט זיין גאונות דורך זיינע בעריהמטע חבורים „משמרת שלום" און „חיים וברכה" א. א. און געווען איבעראל געאכטעט. אין דער לויה וואס איז פארגעקומען דינסטאג האבען זיך באטיי-ליגט רבנים פון איינינע שטעט אויף וואהלין, צווישען זיי אויך אונזער קהלה-רב הרב טווערסקי, די גאנצע יודישע באפעלקערונג פון שטעטל און פיעל פון געגנט. חבל על דאבדין!

ארום שחיטת-עופות

מאנטאג אוונט איז אין קהלה-לא-קאל צוזאמענגעקומען א זיצונג פון קהלה-פארוואלטונג אויף וועלכער ס'זע-נען בעהאנדעלט געווארן די אפערטעס וועגען איבערגעבען די פאראנטווארט-ליכע אדמיניסטראציע איבער די שחי-טת-עופות. ראש-הקהל ה' פערעל האט מיטגעטיילט, אז בס"ה זענען איינגע-פלאסען אין אפערטע א שריפטליכע פון דעם ביז-יעצטיגען אדמיניסטראטאר און צווי מונדליכע. די אפערטעס זע-נען לויט דער רייהע פון 8000 זל., 10.000 זל. און 12.000 זל. נאך א לאנ-גערער באראטונג און מיינונגס-אויסטויש און נאך דעם ווי ס'ווערט אויסגעהערט דער ביז-יעצטיגער אדמיניסטראטאר, וועלכער האט געוויסע באַרעכטיגטע פרעטענזיעס צו דער קהלה-פארוואלטונג באשליסט די פארוו. צו אבגעבען די ווייטערדיגע אנפיהרערשאפט איבער שחיטת-עופות צו דעם ביז - יעצטיגען אדמיניסטראטאר פאר 9.000 זל. אויף א צייט פון איין יאהר. גלייכצייטיג אסיגנירט די פארוו. 1000 זל. צו צו-טרעטען תיכף צו אויסבויען א נייעם בית-השחיטה פאר עופות אויף א ענט-שפרעכענדען ארט.

וואיעוואדישע אינספעקציע.

מיטוואך האט אין קאוועל געווילט דער וואליניער וואיעוואדשאפט ה' קאנאפאצקי און נאטשאלניק ה' מיטאוו, וועלכע האבען דא דורכגעפירט א אינספעקציע אין די קאמיטעטען פאר ווינטער און קינדער-הילף, קאנפערי-רענדיג מיט די געהעריגע אינסטאנצען וועגען דער דאזיגער אקציע.

א חודש פאר ב"י-שול

די טעג אין א גרעסערע פראפא-גאנדע פארגעקומען פון די היגע אנגע-זעהנסטע רעליגיעזע פרויען בראש מיט הרבנית טווערסקי, פאר וועלכע די ליי-טערין פון דער היגער „בית-יעקב" שול פרל' אסתר אפפערשטיין האט רעפערירט וועגען דער קולטורעלער באדייטונג און מצב פון דער „בית-יעקב"-שול, וועלכע איז דא א ערגענצונגס-אנשטאלט פאר די יודי-שע שילערינס, וועלכע באקומען זייער בילדונג אין די פוילישע פאלקס-שולען — באקומען א רעליגיעזע באציאונגען בילדונג נאך וועלכעס זיי באַרעטינען אויך דא אויס זייערע לעקציעס פון פאלקס-שול אונטער א אויפזיכט פון א פעדאגאגישע לעהרערין. לעצטענס אבער געפינט זיך די שול אין א שווערען פינאנציעלען מצב, וועלכער פאדערט באלדיגע הילף וואס זי רופט די פאר-זאמלטע צו מעשים. נאך א קורצען מיינונגס-אויסטויש באשליסט די פאר-זאמלונג צו פראקלאמירען א חודש פארן „בית-יעקב"-שולע מיט א ספע-ציעלען פראגראם פון פארשידענע אק-ציעס און איינפארציעס פארן ערפאלג צו דער ווייטערדיגער עקזיסטענץ פון דער „בית-יעקב"-שולע.

א בעלוינונג פאר אויסדויער

אהן אויסדויער קען מען נישט רעכענען אויף ערפאלג אויף קיין שום געביט. עס איז דעריבער נישט קיין וואונדער, אז דאס איינפלאנצען אויס-דויער און סיסטעמאטישקייט איז אנ'-אלגעמיינער ערציהונגס-כלל. אמאטא-סטעגס איבערצייגענד אבער אין בעוויס דאס צוגעוואוינען צום אויסדויער, אויב דאס בינדעט זיך מיט א דירעקטען און גאנץ קאנקרעטען פערזענליכען נוצען. אזא ראל שפילען טאקע די פרעמירטע שפאר-ביכלאך פון פ. ק. ע., וועלכע בעוויזען צו פאראייניגען דאס נוצליכע מיטן אנגענעהמען: דעם דויערהאפטען נוצען פון שפאר-ביכלעך מיט דעם אוג-צוויי-פעלהאפטען פארגעניגען צו באקו-מען א פרעמיע.

שוין דאס אויסרעכענען די בעדינ-גונגען איז בעגוג איבערצייגענד. אויף יעדע 100 פרעמירטע שפאר - ביכלעך פון דער סעריע 5 פאלען אויס 82 פרעמיעס. פאר סיסטעמאטישקייט ווע-רען אויסגעצאהלט פרעמיעס צו 500, 250, 100 און 50 זל. נאכן געווינען די פרעמיע באטייליגט זיך דאס שפאר-ביכעל אין די ווייטערדיגע ציהונגען. צוזאמענהענגיג פון די פרעמיעס צאהלט אויס פ. ק. ע. נאך 9 און א האלב יאהר דעם געזאמטען איינגעצאהלטען קא-פיטאל מיט די פראצענטען אין דער הויך פון 600 זל. און אין פאל אויב עס פאלט אויס א פרעמיע פאר אויס-דויער—1000 זל. אנשטאט 600 זל.

מען דארף דערצו אנערקענען, אז דער אפצאהל בעטרעפט בלויז 5 זל. מאנאטליך. יעדער קען אבער בעזיצען אנ'אונבאגרענעצטע צאהל שפאר-ביכ-לעך, פראפארציאנעל אזוי ארום די שאנסען צו געווינען פרעמיעס.

די וואהלען פון די ראשי-הקהל.

ווי מיר דערוויסען זיך קומט שוין פאר דעם קומענדען זונטאג די קאנ-סטרואירונג פון דעם פרעזידיום פון די ניי-געוועהלטע קהלה-ראט און פארוואל-טונג. דאס אפיציעלע איבערנעהמען די אנפיהרערשאפט אין דער קהלה דורך די נייע קהלה-פארשטעהער זעהט זיך פאר אין די לעצטע טעג פון ה. מ.

קאנצערט פון ה' ארמארניק.

מארגען שבת-צונאכטס וועלען מיר האבען א געלעגענהייט צו געניסען און גרויס נחת פון אונזער בן-עיר, דער טאלענט-פולער מוזיקער-קינסטלער, סאליסט פון פוילישען ראדיא ה' אליא ארמארניק, וועלכער טרעט ארויס מיט זיינעם א קאנצערט פיעלע ריטשיטאל אין דעם זאל פון יודישען אידגער-קלוב מיט א אינהאלטסרייכען פראגראם וואס צווי-שען אנדערע וועט ער אונז אויספיה-רען די פערעל פון דער קלאסישער מוזיק-שאפונג, די באקאנטע סאנאטע פון פראנצויזישען קאמפאזיטאר צעזאר פראנק און אויך דעם באריהמטען מענ-דעלסאן קאנצערט, וועלכער איז פאר-באטען געווארן אויסצופיהרען אין דייטשלאנד.—דער קאנצערט זאגט פאר אונז פיעל. און ביים קלאוויער אונזער חשובער פראפ. ה' ראובן ערליך, אזוי, אז די מבינים פון קינסטלערישער מו-זיק וועלען זיך אלע באטייליגען אויפן קאנצערט פון אונזער בן-עיר ה' אליא ארמארניק.

אויב עס אינטערעסירט אייך

צוליעב די אנקומענדע חגאות וועט דער היגער פאסט-אמט I, מיט זיינע אפטיילונגען אויפן וואקזאל און אויף בריסקער גאס אין דעם קומענדען זונ-טאג דעם 19/XII זיין טעטיג אין פו-לער פאסט-דינסט פון א זייגער 9 ביז 11 און פון 15 ביז 19. די פאסט וועט זיין טעטיג דעם 24 ערב-חגא ביז א זייגער 16 און דעם 25 א גאנצען טאג געשלאסען. דעם 26-טען טעטיג פון 9 ביז 11 פריה.

—די צענטראלע פינאנס-מאכט האט ארויסגעגעבען א צירקוליאר צו אלע שטייער-אמטען וועגען אפשטעלען אלער-לייא שטייער-עקזעקוציעס אויף דער צייט פון די חנוכות. אין די טאג פון 23-טען, 24 און 25 וועלען קיין עקזעקוציעס ניט פארקומען.

א מוסטער פאר אנדערע.

פאריגען פרייטאג ווען די זאמלער-פארלאך פון היגען „בית-לחם" זענען ווי זייער שטייגער געגאנגען אויף דער קאלעיאווע גאס צו זאמלען ברויט לטו-בת דער ארימער יודישער באפעלקע-רונג איז פון א געוויס הויז ארויסגעקו-מען די קריסטען ב. און איבערגעבענ-דיג די זאמלער א ברויט לטובת „בית-לחם" געבעטען זי צו בצווכען יעדען פרייטאג, פארשפרעכענדיג זיי צו גע-בען א גאנץ ברויט יעדען פרייטאג. זאל דאס זיין א מוסטער פאר אנדערע יודען, וועלכע מיידען אויס צו געבען זייער ביישטייער לטובת די ארימע יו-דישע ליידענדע ברידער.

א זעלטענע נאטור-ערשיינונג.

דאנערשטאג פארנאכט האט זיך פלוצלינג בעוויזען אויפן הימעל-הארי-זאנט א פיעל-פארביגער רעגענבויגען, וועלכער האט אנגעהאלטען ערך א האל-בע שעה. די ערשיינונג אין חודש טבת —ווען אין דער צייט בושעוועט שניי און פרעסט—האט ארויסגערופען גרויס בעוואונדערונג ביי אלע דורכגעהער, וועלכע האבען קאמענטירט וועגען דעם פארשידענארטיג. אזא ערשיינונג גע-דענקען אפילו נישט די מענשען פונם עלטערען דור.

שמועסט מען אין שטאט.

עס רודערט זיך אין שטאטישען טייל וועגען א געוויסען שוחט, וועלכער האט אלס „שטילער" שותף צו דעם אדמיניסטראטאר פון שחיטת עופות, סיסטעמאטיש געשאכטען עופות אדער נישט סעזאן. נאך—און דעם פאקטום איבערגעגעבען דעם קאנס-ראפאגלאזום צו זיך אין די פאטשען, ווען דער בעזולח'טער אדמי-ניסטראטאר האט זיך אנגעהויבען ארומ-קוקען פון וואנען ס'ווערט אזוי לאך אין קאסע, האט ער ענטדעקט די גאנ-צע געשיכטע, מיט דעם ענין האט זיך פאראינטערעסירט די קהלה שחיטה-קא-מיסיע, וועלכע האט גערופען דעם שו"ב אויף א חקירה ודרישה וואו דער שו"ב האט זיך טאקע מודה געווען, אז ער האט געשאכטען, נאר ער האט פארגעסען דעם פדיון צוריקצוגעבען. דאס פיקאנטסטע דערביי איז דאס, וואס די שחיטה פון די לעצטע 13 געגנז, אהן דעם וויסען פון דעם אדמי-ניסטראטאר, איז פארגעקומען דוקא אין שכוב פון דעם נייעם „חד-גדיא"-דיגען פרנס. אבער די קמע האט גרא-דע נישט געהאלפען און דוקא דארטען איז דער שוחט נכשל געווארען. ווי מ'שמועסט זאל דאס זיין צוליעב דער שלים'מזלדיגער צאהל „13".

—מ'דערצעהלט פון א געשיכטע וואס האט פאסירט אויף דער פאד-ריטשנא גאס מיט א דארטיג דינסט-פרל' ש. וועלכע האט דעם פאריגען פרייטאג פארטאג געהאט, אפיסאל שרעק, געגנומען האט זיך דאס צוליעב דעם וואס בעת זי איז געווען פאראראבעט מיטן „מאכען" די פיש לכבוד שבת האט פלוצלינג דער פיש אנגעהויבען זינגען א ניגון... א דערשראקענע איז זי געלאפען צום רב און געברענגט א שאלה צו מען גוזען די פיש—דער פיש זאל גאקעכט ווערען לכבוד שבת—האט דער רב געפסקנט, נאר איהר יונגער בעלי-בית'על זאל נישט פון דעם פיש טועם זיין...

צופאלען, פארפאלען און גנבות.

א געסמעטע האט די פאליציי גע-פונען אין גאס מיטוואך 8 אווענד די 20-יעהריגע נאדיא סומשוק פון וואָ... גאס, וועלכע איז אין א שווערען צו-שטאנד אפגעפיהרט געווארען אין יו-דישען שפיטאל, וואו ס'איז פעסטגע-שטעלט געווארען, אז זי האט זיך גע-סמט מיט א גרעסערע דאזע עסיג-סענציע.

אליארמירט האט מאנטאג שטאט-... אין דער נאכט די 31-יעהריגע עמיליא

א גרויסער ערפאלג

די פאפיראסען-רויכער-וועלט פון אונזער געגענט שמועסען מיט א צופרי-דענהייט ארום די פאבריקאנטען-ערישע פע-היגקייטען פון דער איבעראל בעקאנ-טער פירמע „AIDA", וועלכער איז גע-לונגען צו דערגרייכען דעם גרויסען ער-פאלג דורך איהרע ספעציעלע גילזען א.ג. „קרולעוויסקע", וועלכע רויכערען זיך זעלבסט נישט, און זענען היגיעניש, גע-שמאק און געזונט פארן געצריגען קוועליטעט פון וועלכען מ'קען באמת זיין צופרידען און רוהיג וועגען געזונט. דערצו יעדער שאכטעל גילזען „אאידא-קרולעוויסקע" איז אויך בעצארגט מיט א ספעציעלען פערגאמענט-פאפיר אנצו-פולען די גילזען. דאס אלעס בעגונסטיגען פראגנאסטיקירונג דעם קאנסומענטען צו נוצען נאר די גוטע גילזען פירמע „AIDA" א. ג. „קרולעוויסקע".

מאקיקע, געוואוגגע ארבייטערין אין אפיצערן-קאזינא אויף דער גארקע, וועלכע איז געקומען אין יודישען שפי-טאל שוין מיט אויסגעבראכענע גע-בורט-וועהען. און ווען די שפיטאל-שוועסטער האט קוים בעוויזען די מיהר אויפצונעמען, האט זי איהר שוין גע-טראפען ליגען אויפן שוועל מיט א געבוירענעם קינד.

א שרעקליכער צופאל איז גע-שעהן אויף דער באן-ליניע נעבען היי-גען וואקזאל. אונבאקאנטע לייפעדען צוג האט זיך ארונטערגעווארפען דער באן-בעאמטער, דער 29-יעהריגער בראניס-לאוו טאמאשעווסקי, וועמענס קערפער איז גלייך צושמעטערט געווארען. די סיבה פון זעלבסטמארד איז, וואס דעם טאג זאל ער האבען געשטאנען פאר א שטאט-געריכט וואס האט איהם פאר-אורטיילט פאר פארנאכלעסיגען זיין פאסטען און געפיהלען זיך שטארק גע-טראפען איז ער בעגאנגען דעם טרא-גישען טהאט.

א שווער - פארוואונדערטער האט מען אין היגען שפיטאל געבראכט פון לובאמל דעם 60-יעהריגען דימיט-רא ווארילטשוק, וועלכער איז בעפאר-ליך אין פארשידענע קערפערטיילען אנגעקארים געווארען דורך א עקספלאזיע פון א קעסעל אין דער דארטיגער באד. זיין צושטאנד איז א געפאהרליכער.

א טויטען קערפער האט מען געפונען אין א גרוב אויפן כוטאר זאלובאן פון דער דארטיגער 40-יעהרי-גער אנא ראמינסקא. די אויספארשונג האט פעסטגעשטעלט, אז צוליעב רויב-צוועקען איז זי דורך באנדיטען דער-מארדעט געווארען.

זיך אריינגעשאסען האט דער 16-יעהריגער ווארעביי יאסשין פון דארף ווארגאנא דורך א ביקס מיט וועל-כער ער האט זיך געשפילט און גע-טראפען אין זיין פוס 6 שרויט-קוילען. אין א שווערען צושטאנד איז ער גע-בראכט געווארען אין יודישען שפיטאל וואו ער איז אפערירט געווארען.

ארויסגעשפרינגען איז פונם לויפענדען צוג אויפן וועג מאציעוויטש —קאוועל א געוויסער 18-יעהריגער מאריאן עלערט, און דער צוג האט ביי איהם אפגעשניטען א פוס. אין א שווע-רען צושטאנד איז ער געבראכט גע-ווארען אין היגען שפיטאל.

גנבות זענען פארגעקומען פרי-טאג-צונאכטס ביי אירל מאריל מיצקע-וויטש גאס, וואו מען האט צוגעגנבעט פונם בוידעם פיעל וועש. און שבת-צו-נאכטס האט א גנב גאסטראלירט אין וואוינונג פון פרוי סאמי פמאשניק, קא-מאראווסקע 7, מ'האט דערהערט און ס'איז געלונגען צו פארהאלטען דעם גנב, א קריסט, וועלכער איז איבערגע-געבען געווארען דער פאליציי אין וועל-כען מ'האט דערקענט א „אלטען גאסט". און מאנטאג איז געלונגען גנבים צו אריינבאקומען אין וואוינונג פון ה' קוזיאלקא, קרוטקע זאולעק קאוועל II און דארט אויסגעצוגען שטוב-זאכען, קליידונג און וועש.

איך בודקין במזונות.

בעגוג קלאגעדיג איז די לאגע פון ארבעטסלאזען און ארימען אין יעדער צייט פון יאהר, ווען דער מאגען מאָנט און ס'איז נישטא מיט וואס צו שטילען דעם הונגער. בעגוג טרויעריג איז, ווען דער שפייזער פון דער פאמיליע דארף זיך מאכען א הארץ און קום א אייזערנעם געדולד זיך צוקוקען ווי די קליינע קינדער בעטען א שטיקעל ברויט און ס'איז נישטא פאר וואס צו קויפען און ווי צו באָרגען. נאך שרעקליכער ווערט אויס די לאגע פון ארבעטסלאזען ארימען, ווינטער-צייט, ווען אויסער הונגער, קומט נאך אויס צו ליידען קעלט, ווען אליין געהט מען אפגעריסען און די „קליינע קינדער— באָרוועס און נאַקעט. שווער, זעהר שווער איז צו קעמפען מיט הונגער און קעלט, ווען די אומגעבעטענע געסט ווערען שטענדיגע תושבים אין די דאזיגע הילפסלאזע פאמיליעס. דער מצהר פארמעגליכע טייל פון אונזער בעזעלשאפט מוז זיך אבער אפגעבען א דין וחשבון וועגען דער לאגע פון די מאסען ליידענדע הונגעריגע פאמיליעס, וועלכע מוזען ליידער אנקומען צו אונז נאך אונטערשטיצונג.

צו דעם צוועק זענען געגרינדעט געווארען אין קאָוועל ספּעציעלע קאמיטעטען, וועלכע האבען זיך געשטעלט פאר זייער אויפגאבע דורכצופיהרען אין שטאט און אין פאוויאט א גרויסע זאמעל-אקציע — ווינטער-הילף. דער צוועק פון די לאקאלע קאמיטעטען וועגען מיטהעלפען דורכפיהרען מיט ערפאלג די ספּעציעלע ווינטער-אקציעס לטובת די ארבעטסלאזע פאמיליעס, וועט געוויס געפונען א ווארימען אפקלאנג אין די „הערצער פון אלע קאוולער איינוואוינער, אָן אונטערשייד פון גלויבען און נאציאנאליטעט, ווייל אויך פון דער הילף וועלען דערנאך קאנען געניסען אלע בירגער, וועלכע נויטיגען זיך אין אונטערשטיצונג.

מיר זענען אויך זיכער, אז די יודישע געזעלשאפט וועט, ווי שטענדיג, אויך אין דעם פאל, ערפיהלען איהר בירגערליכען חוב און אונטערשטיצען די פראקלאמירטע ווינטער-אקציע און אזוי ארים וועלען מיר מיט געמיינזאמע כחות פארלייכטערען אין א געוויסער מאס די נויט און ליידען פון די הונגערנדער הילפסלאזע פאמיליעס. נישט קוקענדיג אפילו, וואס אין די קאמיטעטען זענען פארטרעטען א גאנץ קליינע צאהל פארשטעהער פון דער יודישער געזעלשאפט, דאך ווילען מיר האפען, אז ביים פארטיילען די נויטיגע הילף, וועלען אויך די יודישע ארבעטסלאזע און ארימע פאמיליעס געניסען אין דער זעלבער מאס צוגלייך מיט אלע בירגער און ס'וועט פאר קיינעם נישט געמאכט ווערען קיין אונטערשייד, ווייל פון הונגער און קעלט ליידען אלע גלייך.

אונזער חוב איז מיטהעלפען דעם קאמיטעט אין זיין וויכטיגער ארבעט, ווייל די הילף איז דרינגענד נויטיג.

דער אפוועהר-קאמף פון יודישען קרעמער.

אין דעם קאמף, וועלכען דער אנטיסעמיטיזם האט אנגעווארפען דער יודישער געזעלשאפט, שטעהט דער יודישער דעטאליסט און קליינהענדלער אין דער פראָנט-ליניע. די דאזיקע שיכט פון דער באפעלקערונג ליידט אממערסטען פון די פיקעטען און באיקאָט-פראפאגאנדע, אויף איהרע פלייצעס טראגט זי אויס די גאנצע כוואַליע פון זאָאָלאָגישען אנטיסעמיטיזם, וואס האט זיך ברייט פונאנדערגעגאסען איבערן יודישען מאסען-לעבען. די יודישע קראָם איז געווארען א הפקר און א ציל-ברעט פאר די גיפטיגע פיילען פון די צפּיוטשעטע אגיטאטארען. דער לעצטער קאנגרעס פון קריסטלעכען סוחרים איז פארוואנדעלט געווארען אין אן אויסגאנגס-פונקט פאר א נייער קאמפאניע קעגען יודישען האנדעל. איבערען גאנצען לאנד האבען זיך אנגעהויבען „טעג פון קריסטלעכען האנדעל", וואס האבען דעם ציעל אפצוציען דעם קונה פון יודישען געשעפט און צווינגען איהם צו קויפען דארט, וואו עס הענגט דאס טעוועלע מיטן אויפשריפט „קריסטלעכע פירמע".

לאנגע חדשים האבען די יודישע דעטאליסטען און קליינהענדלער געשוויגען, ווארטענדיג געדולדיג, אז עס זאל געמאכט ווערען א סוף צו דער וויסטער אנטיסעמיטישער העצע, וואס קאסט אַ פּוילען שווערע מיליאנען, אנארכיזירט און פאראַרימט די מלוכה. זיי האבען געגלויבט, אז די דעסטרוקטיווע ארבעט פון די אנטיסעמיטען, וואס רואינירט ווירטשאפטליך דאס לאנד, וועט אנטרעפען אויף א דעצידירטען ווידערשטאנד מצד די באהערדע דערצו פאקטאָרען. ליידער זענען זייערע דערווארטונגען נישט מקוים געווארען און די כוואליע פון באָיקאָט - שנאה שטייגט כסדר.

אכטונג! שבת 25.XII אזייגער 5.30
אין אייגענעם לאקאל די יעהרליכע
אלגעמיינע פערזאמלונג
פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע.

אויפן רוף פון צענטראלען דעטאליסטען און קליינהענדלער-פערבאנד זענען די יודישע קליינהענדלער-ארגאניזאציעס ארויס צו א אָפּוועהר-אקציע, ארגאניזירענדיג אין דער צייט ביזן 10-טען יאנואר ק. י. א „פראפאגאנדע-חודש פון יודישען דעטייל און קליינהענדלער". די צענטראלע פון די קליינהענדלער האט ארויסגעגעבען א ענטשפרעכענדע ליטעראטור. עס איז דערשינען א דאפעלט-נומער פון דעם צענטראלען קליינהענדלער-ארגאן „אונזער האנדעלס-לעבען" מיט א רייכען פראפאגאנדע מאטעריאל. עס זענען פונאנדערגעשיקט געווארען איבער דער גאנצער פראווינץ אין צעהנדליקער טויזענטער עקזעמפּלארען פלאקאטען אין דער פּוילישער שפראך צו קאנסומענטען, וואס רופען צו קויפען דארט, וואו עס איז ביליקער, צו שפארומאליים און קעגען די פיקעטען. אויסער דעם זענען דערשינען פארשידענע קלעבערע אויפרופען, וועלכע ווייזען אָן, אז עס איז נישטא קיין ארט פאר קאמף צווישען קריסטלעכען און יודישען קרעמער. אז ביידע מוזען געהן האנט ביי האנט, כדי מיט געמיינזאמע כחות צו היטען ווירטשאפטליך דאס לאנד.

די אקציע, וועלכע עס האבען אָנגעהויבען די יודישע קליינהענדלער האט א גרויסע באדייטונג. זי וועט אנטקעגנווירקען — דעם מאראום און יאוש-שטימונגען, וואס האבען באהערשט גרויסע טיילען פון יודישע קרעמער און וועט זיי דערמוטיגען אין דעם שווערען קאמף קעגען די פינסטערע רעאקציאנערע כחות. די אקציע פון די יודישע דעטאליסטען און קליינהענדלער פארדינט אויף א ווארימע אונטערשטיצונג מצד דער גאנצער יודישער באפעלקערונג. זאלען די יודישע דעטאליסטען, קרעמער, סטראגאַן-הענדלער און מארקשטייער פיהלען, אז אין דעם שווערען קאמף זענען זיי נישט פערלאזען, אז מיט זיי איז דאס גאנצע יודישע פאלק, וועלכעס וועט ווירדיג פארטיידיגען יעדע באדראָהטע יודישע פּאָזיציע.

ש. יערין.

באַגיז:

משה ווײנשטיין.

ווען געהן פלעגט מיין מאמע אויסמעלקען די קיה
האט נאכט זיך געטרוקען אין בלאסקייט, אין רוה
און געשליגגען די סלינע פון בייכקייט און טוי—
אין שטאל האט געצעמט מיט פערד און גנוי.

און בהמות געראטען ווי בערג אויסגעפּוילטע,
ווי וואגיקע גלעק די היימערס צעהאנגען,
געוויגט האבען גוממוטיק די קעפ איבער צעבערס,
ווי זומער אויף פעלדער די צייטיקע זאנגען.

און פון אונטער דער קוה די מאמע—א קמץ אונטער חת —
האט צום שפּעטל געצויגען די זילבערנע צויטען;
אין פעלד האט דער פויערשער אקער געוואכט שוין
און ריטמיש געפורעמט די זאטטיקע בייטען.

און מיט רחבות האט מאמע אנטקעגען דעם מארגען
געטראגען צוויי שעפלען מיט זעט אנגעלאדען
און געשעפּטשעט א ברכה אויף גאטס חסדים און גנאָדען..

ידידי בריוועלאר.

שלום לידידיו הנה זיי וויסען, אז ביי מיר איז באו מים עד נפש—איך בין א קרבן פון דער קאָניוקטור. לצים האבען אויסגעטראכט, אז דער מסחר האט זיך צובליהט, אז די גלגלים האבען אנגעהויבען שטארקער קלאפען און אז ס'האט זיך געשאפען א גוטע קאָניוקטור און אויף דעם סמך האט מיין אומזאץ געקריגען א עליה, מיין האנדעלס-פאטענט האט און דער דריטער איבערגעצאנדערט אין דער צווייטער קאטעגאריע, אלע טראגען מיך צו א בריימען גוט-מארגען און הייסען זיך צאהלען ביד רחבה—מעשה גביר. מענה איך—אין לי—וויפיעל וואכען מ'שטייגט געזאגט, האט געדויערט די גוטע קאניוקטור? ענטפערט מען מיר, די קאניוקטור איז טאקע אוועק, אבער דאס ביסעל ממון איז געבליבען ביי דיר. אפילו מיין יודענע, האט זיך געכאפט, אז איהר מאנטעל איז אפגענוצט און וויל רק, א נייעם מאנטעל פון בריימשוואנץ מיט א פאר ווייסע קאַזאַקע שטיוועלאך א צוגאב. ואני הקטן ידידי, שווער דיר ביי וואס מיר הייליג איז, אז די גאנצע עסקים מיט די רוחים מיט דער כלומר'שטער גוטער קאניוקטור האבען די ווערט פון א שמעק טאבאק און פרנסה איז בדליבה.

וואספו דאך אורחי ידידי, פרעגען פון וואגען געהמען זיך אזוי פיעל בייז אוושעם-סוחרים? אין דער תירוץ, ס'איז חיינט אזא פסיכאזא, א עפידעמיע. א שטייגער אזוי ווי א מאהל די הישפאנקע, אדער לעצטענס די הייגע-מעדינע קרענק. אבער באמת אין תוך געגומען איז מיר א געוואלדיגער רחמנות אויף די גאאיווע מענשען וואס פארקויפען הייזער און גרויסע מאיאנטקעס, קריכען אריין אין חובות און פאגראבען אומלכע שווער פארהאָרעוועטע און פון יאהרען געזאמעלטע געלטער אין צימוויליגען פסיכאזו פון הורא נא האנדעל. און אויב די ווילסט וויסען ווי אזוי עס זעהען אויס די אוושעם-סוחרים. פרעג מיין קאָנים יאדזיע, זי איז א קינד פון דער מאסע, פון פאלק וואס פארמאגט א פראסטען אדער געזונטען פארשטאנד און דענקט מיט א פראקטישער לאגיק. איז יאדזיע נישט נתפעל געווארען פאר דעם אָוושעם-סוחר'ס דרשה, האט זיך אויסגעלאכט פון זיינע מפלומרטע פאטריאטישע ארגומענטען און האט טאקע נישט געוואלט עצאהלען קיין געזאלצענע פרייז, פאר א וואש-שיסעל. גאקויפט האט זי אין א יודישער קראם, ווייל דארטען האט זי באצאהלט מיט ניינציג גראשען בילגער און איז באליבען אזורידנ'ן. און וואס איז געווארען מיט די אמליגע פאזנאניער שניידערלאך, וואסמען דער אָוושעם-שטראם האט אנגעריסען פון זייערע אלטע און איינגעזעסענע ערטער און זיכערער פרנסה, האט זיי געמאהלט פארגיגע בילדער פון פעטע און לייכטע פארדינסטען אויפן חשבון פון פרעמדע חורבות? זיי זענען געווען באאיוואר פון יאדזיען, זיי האבען זיך געלאזט מיטרייסען מיטן אָוושעם-שטראם האבען דא פארלעגט א גרויסען שניידער-ווארשטאט, וועלכער איז פון איין לחיים ביזן צווייטען פארוואנדעלט געווארען אין א טייך, אין א חלום.

נישט פארחלומט און אייביג „פשיטאָמנע" איז אונזער בעוואוסטער „נדבן". ער פארלירט זיך נישט אפילו דאן ווען עס קומט צו איהם אריין א שררה נאך א גוטינגער נדבה, טראגט זיך מיט איהם פנים אָל פנים און טראגט זיך ביי איהם אויפן בעל-הבית. ענטפערט ער—„פאנא גאספאדארושא ניעמא", שטעהט דער פּריץ און לאקט. דער „נדבן" ציהט די באָרד און ביי קאָוולער יודען פלאמט דאס פנים און בושה. אָט זאתסטו ידידי פארדאגה'ט און שמארק פארוואָרגט איז אונזער „באָהטאָגד" מיט דער סילוועסטער דאגה? עפעס קיימעלט זיך נישט דאס מאהל, די שמחה מיט דער לאגע פון ערץ-ישראל. אבער... אזוי גיך ברעכען א אלטען גלות-מנהג און טאַם אזוי זיך זאל דער „באָה-טאָגד" פון דער קאוולער איגאסאר אהועגי, זיך פרייוואָרפען אויף א פערוויילונג מיט דער האָלאָטע פון פּריץ און קרוטקע גאס—זה לא! אגב, ווי אזוי פארענדיגט מען דאס קאלענדאר-יאהר מיט א ריין נישט באַשפּיגען פּנים—עס פעהלט ממש צום קאמפלעקס. שטעהט דערוויל אָפּען א זוכטיגע פראגע און ווארט אויף א גליקליכען אויסוועג.

אויך איך, ידידי, בין שמארק פארדאגה'ט און קאָן מיר גאר קיין עצה נישט געבען און האט צוליעב וואס: אין הסכם מיט די פארשריבען פון שטייערען שלחן-ערוך בין איך מחויב פון ניי-יאהר פארלעגען פארמעלע האנדעלס-ביכער פון מיין אונטערנעהמונג, איך מוז מאכען א רעמאנענט און אויפגעבען דעם אמת, דעם ריכטיגען „מא" און „וויניען" און דאָ ידידי, בין איך א געפלאָמטער, עס געהט מיר ממש דורך א שוידער איבערן לייב און ציטער אימת מות, מאמר חס וחלילה, דערוויסען זיך מיינע קרעדיטארען פון מיין ריכטיגען צושטאנד—פארשטעהסט? דערום פארטראכט זיך ידידי, איבער מיין לאגע און שיק מיר א קלוגע עצה בהמשך החוזרת, ווייל ס'איז הזמן קצר והמלאכה מרובה. איך האב נאך א בארג מיט אקטועלע פראגען, אבער איך מוז דאס אפלעגען אויף שפעטער, ווייל איך מוז לויפען אין גמילת-חסדים קאסע אויסמועלען זיך איינשרייבען אין דער רייהע פון דער פאטענטען-אקציע.

ממני ידידך „מעטיקטעטי".

אונזערע
סעזאן-בייהייטען
MOKKA ze ŚMIETANKĄ
שאקאלאד מיט א סוטעלן אראמאט
GRYLAŻOWA
שאקאלאד מיט ניס געפילעכטץ
PRIMAVERA
מארצעפאן מיט פרוכטען
און שאקאלאד

אכטונג!
וואורשט - קאנסומענטען!
פון קאוועל און פראווינץ!
ביים קויפען וואורשט פאדערט מיט דער פלאמבע א. קאגאן, דאמאלס וואס איהר געניסען פון געשמאקע
כשר'ע וואורשט. רעיעלע סחורה.
הורט-פערקויף (פון 1 קל. און ווייטער)
קאוועל, ווארשאווסקא נר' 77

Erdal pasta do obuwia
ochrania skórę delikatną powłoką woskową.
Jej tajemnica: użyć jak najmniej pasty Erdal, ale polerować miękkim suknem, aż do lśniącego połysku.

וואס הערט זיך אין ישוב.

(א בריעף פון א"י.)

יענע וואך זענען מיר אנגעזאגט געווארען וועגען בעזארגען אונז מיטן נייעם נציב-עליון. איינגעהילט אין א געהיימניס-פול מאנטעל איז געווען דער נאמען פון נייעם הויך-קאמיסאר. בכלל האט מען זיך גאר נישט געריכט אויף סיר מאק מיכאל ער זאל ווערען בעשטימט אלס הויך-קאמיסאר פאר ארץ-ישראל. צווישען די אלע נביאות'ן איז זיין נאמען נישט דערמאנט געווארען. מען איז אזוי סיורפּריזירט געווארען, אז מ'האט—פון גרויס איילעניש, חייוש אויס,—פארטרויטש די יוצרות און מ'האט געדרוקט נישט זיין פאטאגראפיע. אבער דאס איז א קלייניגקייט, ווי אין די מיינונג פון די „זאכקענער" וועגען דעם נייעם „הויך-קאמישאנער"'ן קיין גרויסע פאלאצען דארף מען נישט בויען, נים אהין און נים אהער, מיר געדענקען נאך ווי מ'האט געלויבט „אונזער" סיר ארטור וואוקאפ, בפרט ווען דער דעסיגנירטער הויך-קאמיסאר איז בעוואוסט אלס מענש, וועלכער האט „פל ימיו" זיך אבגעגעבען דעה מוזולמענער פראגע און האט אויף דעם געביט זאגאר עטליכע ביכער פערפאסט. אין דער אראבישער מחנה האט מען טאקע דאס פערשטאנען און זיי לעבען האפנונגען, אז ער וועט „מהר אכט" שענקען די אראבער אין ארץ-ישראל. אין ענגלאנד איז דער נייער הויך-קאמיסאר בעוואוסט אלס „אייזערנע האנד, בעדעקט מיט זיידענע הענדשקעס". דאס בעשטימען א הויך-קאמיסאר גראד פון ציווילע דינסט-בעאמטע און נים פון מיליטער-לייט, פון וועלכע ס'קומט אויך דער לעצטער נציב, צייגט אז די רעגירונג דענקט צו ווידמען איהר אויפמערקזאמקייט דער צוקונפטיגער געשטאלטונג פון לאנד און פאליטישער היגויכט—און אדורכפיהרען דאס מיט דער הילף פון אדמיניסטראטיוו-בירגערליכען אפאראט און נישט מיטן מיליטערישען.

אין דער יודישער מחנה פערשטעהט מען, אז גיט דער מענש „אויפן ארט" איז אזוי וויכטיג, ווי דער ווילען פון דער צענטראלער רעגירונג און וצל פולם דער יודישער געזאמטער ווילען אלס דעצידירענדער און בויענדער פאקטאר. דער פערהאנטוואָרטליכקייטס-בעוואוסטזיין פאר די צוקונפטיגע דורות לאסטעט כמעט אויף יעדער ישוב-אקציע אין בריטישען מאסשטאב. דער געדאנק, אז מיר, די יעצטיגע, זענען די „געשיכטע מאכער" קומט צום אויסדרוק און ווילען פון שאפען דעם אייגיגקייטס-געפיהל, וואס זאל דינען אלס קאָרענדעל פאר דעם צוקונפטיגען יודישען דא זיין אין ארץ-ישראל. ווי ס'איז געווען איגפארמירט אין לעצטען בריעף איז געקומען צו אנ'אלגעמיינע פעראייניגונג צווישען די צוויי קאלאניסטען-פערבאנדען („יודישע), וועלכע האבען זיך יאהרען „געדרעהט ביי די גאז" און סאלידירט צווישען זיך. צום נייעם אראגושען-סעזאן איז געקומען צו א פעראייניגונג צווישען אלע עקספארט-געזעלשאפטען פון די פאמעראַנצען. דאס וועט זיכער ברענגען צו א רעגולירונג פון אויסערליכען ווי אויך פון אינערליכען מארק. בפרט, ווען חיינטיגעס יאהר איז די קאנקורענץ פון הישפאנישע פאמעראנצען אזוי גרויס.

א וויכטערדיגער סימן פון זעלבסט-פאראנטווארטליכקייט צו אומאבהענגיקייט איז דאס פערברייטערען דעם פארט אין תל-אביב, כדי צו ערמעגליכען דאס אויסשטייגען פון עולים. פאר שבת איז פערענדיגט געווארען דאס בויען פון בית-עולים און מען איז שוין צוגעטרעטען צו ארגאנזירען די נויטיגע אויסשטייגונגס-געצעלטן. פאר שבת איז ערהאלטען געווארען די פּרינציפּיעלע באשטעטיגונג פון די פלענער און ווי מען רעכענט זאל מען ענדע פעברואר קענען אויסשטייגען אין תל-אביב, דאן זאל אויך פארקומען דער אפיציעלער חנוכת-הבית פון גרויסען בית-עולים—ער בעשטעהט פון צוויי געביידעס און ענטהאלט 9 זאלען פאר דערוואקסענע, 8 גרויסע צימערען פאר עולים מיט פאמיליעס, א צימער פאר קינדער און דריי טאג-צימערען פאר דערוואקסענע. דער בנין איז אויפגעשטעלט געווארען א דאנק די געלדער פון גרליק סלומון ז"ל, פון דרום ראדעזיע, זיין גאנץ געלד האט דער נדבן אוועקגעגעבען פאר ציוניסטישע צוועקען. פאר א העלפט האט מען אויסגעבויט דעם בנין, אויך דער קרן-היסוד האט צוגעהאלפען דערצו, און פאר דער אנדערער העלפט, וואס איז לאָקירט געווארען אין ווערט-פאפירען אין אנ'ענגלישער באנק, וועט ווערען אויסגעהאלטען דער בית-עולים, ווען ער וועט בעניצט ווערען. ס'איז זיך לייכט פארשטעלען די פרייד צו די ערשייגונגען און צו די געזאמטע פרובען פון אויסלאדען די אינערליך אקומולירטע פאטענציעלע כחות אויף קאנסטרוקטיווע שאפונגען פון דעם מין.

שמואל אינבערג (ירושלים)

„נחת" פון א סעדעכע.

(א געצווינגענער ענטפער).

עס איז אונז אויסגעפאלען א גאר בכבודיגע אויפגאבע: איינהורן מיטן די חשובע לעזער דעם, אין פלוג געגומען, אלגעמיין בעקאנטען כלל, אז אויב איימיצער צווידעלט זיך מיטן גאנצען לעקסיקאן פון פיש-מארק, פאלט די שמוץ כלל נישט אויפן אנגעגריפענעם, גאר אויף דעם וואס דערמאנט דאס „איידעלע" מענה-לשון. דאס מאל האט זיך צעווידעלט א כשר'ער בונדיסטישער מויל, דער נייער פרנס, וואס איז געציך געגאנגען אין א כלל-ישראל'דיגע קהלה, כדי צו זיצען על אפו ועל חמתו מיט א „רעאקציאנער-קלעריקאלע מאגדע", און וויבאלד שוין כלל-ישראל, איז ער אויך אוועק „שפייען" (אזוי שרייבט ער...) צוזאמען מיט דעם גאנצען ערב-רב פון „כל-דכפין"-בלעטעל. און באמת געשעהן, רבותי, צי איז אייך אמאל איינגעפאלען א געדאנק, ווען איהר ווערט אמאל „אבגעוואשען" מיטן געטריגען לשון פון א מארק-אידענע, איהר זאלט זיך שטעלען מאהנען ביי איהר סאטיספאקציע, צי גאר אויסטענהען זיך מיט איהר זאכליך, לויטן נוסח פון „שעהמען זי זיך, הערר קאווקו" — חלילה, דאס איז גאר זיך נאריש געמאכט. פרעגט, וואס האט ער זיך אזוי צעשריבען און צעווידעלט, אז „ר' יאנקעלע איז אזא" און „יאנקעלע איז אזעלכער"?—הלמאי די „קאוולער שטימע" האט גאנץ אנשטענדיג און זשורנאליסטיש פיינשמעקעריש לכל הדעות צוגעשריבען א שטאכווארטעל וועגען די בונדישע פרנסים, „אז א יודישע נשמה איז נים אבצושאצען". דארף מען דען אויפווייזען דעם בעסערען לעזער, אז אזא שטאכווארטעל ענטהאלט נים אין זיך קיין שאטען פון בעליידיגונג, אז צוהליכע אויסדרוקען געפונט מען אין דער פרעסע פון אלע שאטירונגען, און די בונדישע פרעסע בתוכם?

אבער א גראַביאַנגעשע נשמה איז, אסברא, גאר נישט שווער אבצושאצען. אמת, מיר האלטען זיך אפ פון צו געבען דא איהר פולע אפשאצונג. כאטש מיר בעזיצען פערשידענע מאנוסקריפטען, וועלכע דער צעקריגענער בונדיסט פלעגט אונז צושיקען מיט דער ביטע דאס צו דרוקען, כדי מ'זאל וויסען זיין נאמען און זיינע גרויסע אויפטהועכצען, און כדי זיינע גאהענטסטע חברים זאלען בלייבען אין שאטען... עס וואלט אונז צו וויים פערפיהרט.

מיר וועלען בעסער אנווייזען אויף פאלגענדען וואונדער: דער בונדישער פרנס צוזאמען מיטן דאזאר (וואס גרויסט זיך שוין מיט זיין „פשין") זענען ביי זייער גאנצער אויסגעהאלטענקייט צוגעקומען ביז צום קאמף „פאר די ברייטע פאלקסמאסען" האנט ביי האנט מיט דער „מעדכען פיר אלע" און ר' יאנקעלעס „קאוולער שטימע" פיהרט גראדליניג די פאליטיק פון דער יודישער דעמאקראטיע, אבשאקלענדיג זיך שטענדיג פון שלעכטע חברים.

וואס זאלען מיר אבער טהון מיט דער גזירה, וואס דער „בונדיסטישער" דזשענטעלמאן פערוועהרט אונז צו האבען א מגע ומשא מיט קארל מארקסען? — איז דער תירוץ אזא: ראשית, איז מאקי פאר א רעדאקטאר נויטיג „גאר איין קלאס בילדונג", אבער דאך קען מען נאך ביי אונז אין רעדאקציע איבערלייענען און פערטייטשען א וויסענשאפטליכען בוך, און מארקסען בתוכם, דאן ווען דער היגער „שטיינערישער מאן" און שטאט-ראט-„פערזאמלער" איז נעביך אויף דער עברי גאנץ שטומפיג, (פיפל שטומפיגער ווי זיין שער), און שנית, האט קארל מארקס געשריבען פאר די ברייטע מאסען, אבער נישט פאר סעדעכעס, ד. ה. ער האט געשריבען פאר סעדעכעס אויך, אבער מיט דער כוונה, אז זיי זאלען אוועקווארפען זייער ארם לשון און דענקען און דערהויבען זיך צו איהם. אבער ווען ער ווייסט, אז ס'וועט קומען א סעדעכע און אויסמישען זיין נאמען מיט שמוציגע זידלערייען—וואלט ער קיין איבעריג נחת נישט געהאט.

א היימישער

פון קהלה-ראט און פערוואלטונג זענען באשטעטיגט געווארען.

—דער בילדונגס-מיניסטער האט פאנאנדערגעשיקט א צירקולאר, לויט וועלכען אלע יודישע קהלות אויף די מזרח-קרעסען וועלען מוזען איבערנעמען אונטער זייער פערוואלטונג אלע לאקאלע יודישע פילאנטראפישע אינסטיטוציעס. לויט דעם זעלבען צירקולאר דארף עס שוין געשעהן פון דעם 1-טען יאנואר 1938 יאהר.

מושב-זקנים פערוואלטונג.

זונטאג איז פארגעקומען די „קאנסטרואירונגס-זיצונג פון דער ניי-געוועהלטער מושב-זקנים פערוואלטונג. די זיצונג ערעפענט פּרעזעסין פרוי חיה בריזעלי, וועלכע לעגט פאר צו וועהלען א פארזיצענדער. עס ווערט געוועהלט ה' סאגדעלשטיין און נאכן פעהאנדלען איינגע פראגען קומט פאר די קאנסטרואירונג: פרוי חיה בריזעלי—פרעזעסין, פרוי חנה שלייפשטיין—וויצע, פרוי באלטער—קאסירערן, ה' שבנא בארושעק—פערוואלטער. נאך דעם צוקאאפטורען 5 מיטגלידער אויפן ארט פון די ארויסגעטראטענע, איז די ניי-פערוואלטונג אין פאלגענדען צוזאמענשטעל, פרויען: שרה פרידמאן, עטיל קוטשער, חנה בארושעק, עטיע שוואנטשיצקע, ראזע אוזערקין, חאליע סויביטש, מאלי סטרוזיער; ה"ה: יודיל סופר-פרידמאן, ישראל לאנדע, מיכל רויזער, מיכל ראזענבלאט, נחמיה באר, ישעי' גאניק, יעקב גרינבוים, קלמן-יצחק פעפער, ישראל-יודעל חייטאן, לייב פלאט. אין רעוויזיאנס-קאמיסיע: ה"ה: משה אינבערג, יעקב סאגדעלשטיין, רעד. יעקב בורשק.

ארום כשר-פלייש קאנטינגענט

אין צוזאמענהאנג מיטן מאנגעל פון יקרות אויף כשר-פלייש, איז דינסטאג דער קהלה-פרעזעס ה' שלמה מאנדעל געפארען קיין לוצק אין דער וואלינער וואיעוואדסטווע וואו ער איז אויפגענומען געווארען דורכן ה' וויצע-וואַיעוואדע און קאנפערירט וועגען דער פראגע פון פארגרעסערען דעם קאנטינגענט כשר-פלייש פאר קאוולער יודישער באפעלקערונג. די קאנפערענץ האט געגעבען געוואונשענע גוטע רעזולטאטען. די מאסגעבענדע פאקטארען האבען מיט אינטערעס אויסגעהערט די בארעכטיגטע ארגומענטען וועגען דער נויטווענדיגקייט צו פארגרעסערען דעם כשר-פלייש קאנטינגענט און מ'האט פערשפראכען פונם קומענדען ניי-יאהר אן פערגרעסערען דעם קאנטינגענט כשר-פלייש צו פערגרעסערען אזוי, אז ס'איז צו ערווארטען, אז די יודישע באפעלקערונג וועט האבען גענוג כשר-פלייש פאר איהר געברויך און אזוי ארום אויך לינדערען דעם יקרות אויף כשר-פלייש.

וואהלען פון א ביהמ"ד-פערוו.

אין צוזאמענהאנג מיטן דעמיסיאנירען פון דער אין זייגער צייט דורך דער קהלה שול-קאמיסיע באשטימטע פערוואלטונג פארן בית-המדרש אויפן זאמד, איז שבת-צונאכטס אונטערן פאריץ פון קהלה-פרנס ה' קהת גאליידא פארגעקומען א'אלגעמיינע פערזאמלונג פון די ביהמ"ד מתפללים, וועלכע האבען געוועהלט א נייע ביהמ"ד פערוואלטונג אין פאלגענדען צוזאמענשטעל ה"ה ישעי' גאניק, יעקב שווארצבערג, חיים רויזען, ברוך חזן, אליעזר גרינבלאט, אלס פארטרעטער ה"ה: מאנדיל קוריש, יעקב וואלאק.

קאוולער לעבען.

קהלה-פרעזידיום געוועהלט

זונטאג איז דורכן ראש-הקהל ה' משה פערעל גערופען געווארען די ניי-געוועהלטע קהלה-ראט און פערוואלטונג, כדי צו וועהלען פון צווישען זיך די פרעזידיום'ס. אין פרעזידיום ראט זענען ארויסגעשטעלט געווארען קאנדידאטען אלס פארזיצער ה"ה משה איינבערג, שלום פידעל, יוסף ווייס — געוועהלט געווארען איז מיט א מערהייט שטימען ה' איינבערג. אלס וויצע-פארזיצער איז ארויסגעשטעלט געווארען ה"ה ח.-ל. לאנגער, פידעל, ווייס — געוועהלט געווארען איז מיט א מערהייט שטימען ה' חיים-לייב לאנגער.

אין פרעזידיום פון פערוואלטונג זענען ארויסגעשטעלט געווארען קאנדידאטען, אלס פארזיצענדער ה' שלמה מאנדעל, אלס וויצע-פארז. ה' משה שניידער — ביידע זענען אויסגעוועהלט געווארען מיט א מערהייט פון 6 געגען 2 ווייסע און איין שטימע א אבגעהאלטענע. נאכן רעזולטאט פארגריסט דער ראש-הקהל ה' משה פערעל די אויסגעוועהלטע פרעזידיום'ס, וואונשענדיג זיי א ערפאלגרייכע טעטיגקייט אין דער צייט פון זייער קאדענץ.

—נעכטען פריה איז אין קהלה-קאנצעלאריע ערהאלטען געווארען א אפיציעלע מיטטיילונג פון דעם סטאראסטע, אז די געוועהלטע פרעזידיום'ס

KOWLER SZTYME. | ROK XI יאָרגאַנג | Opłata pocztowa uiszczono ryczałtem | פּרייז 10 גראָשען!

KINO MIEJSKIE הײנט!
? ? ?
Kino „OAZA" הײנט!
אויסערגעװײנלעכער פילם
Historia Jednej Nocy
מיט שאַרלעס באָיער און זשאַן אַרטור

מיר גראַטולירן ה' יקותיאל גלייזער מיט פרל' סאָניע שפּירא צו אײער חתונה א גליקליכע צוקונפט
ג. שטײנטרויט און פרוי

קאָװלער שטימע

דעמאָקראַטישע ליטעראַרישע װאָכנשריפט.

Tow. Przyjaciół Uniwersytetu Heb. Warszawa Orla 11.-

אַבאָנאַמענט: מאָנאַט 60 גר. אין ...
אַנאָנסען פּרייז: א עמוד 8 שפּאַלטען מאַר א מילימעטער שורה: פאַר'ן טעקסט—25 גר., אין טעקסט 30 גר. נאָכ'ן טעקסט 20 גר.
פאַר אַנאָנסען אינהאַלט איז די רעד. ניט פאַראַנטװאָרטליך. אַדרעס:
„KOWLER SZTYME"
Kowel, Mieszczańska 12
דער רעדאַקטאָר נעמט אָן טעגליך פון 2 ביז 3 נ. מ.

Kowel, piątek 31 grudnia 1937 r. № 53 (521) קאָװעל, פרײטאג כז' טבת תרצ"ח

שרה גראַניטש — אַרי' ליבערמאַן
קאָװעל — פערהײראַטעט — װיסאָקע-ליט.
װאָנטאַג, דעם 26 דעצעמבער 1937.

אונזער ליבע טאָכטער, שוועסטער שרה מיט ה' אַרי' ליבערמאַן צו זײער חתונה אונזערע האַרציגע ברכות
עלטערין, ברידער, שוועסטער

גדא טבא לחתונת אחותנו שרה עב"ל מר ארי' ליברמן עתידם בחיים יצליח ולהורינו רב נחת
חייקה, אייזיק גראַניטש

ברכות מאליפות לחתונת אחותנו שרה עב"ל ארי' ליברמן עתידם יזהיר ולהורינו רב נחת
צירל, יעקב שצדרוביצקי

Z intencji zaślubin p. Soni Graniczówny z p. Leonem Libermanem dużo szczęścia życzą
Regina i Dawid

אונזער קרוב ה' שלמה גראַניטש און פרוי צו דער חתונה פון אײער טאָכטער שרה מיט ה' ליבערמאַן מז"ט און נחת
יעקב לעװערטאָװ און פאַמיליע

גדא טבא לחתונת ש"ב שרה גראניטש עב"ל מר ארי' ליברמן ולהורים רב נחת
משפחת קליינרמן

רב נחת לח' שלמה גראניטש ורעיתו לחתונת בתם שרה מז"ט.
מתפללים ביה"ת סאַצקער

מיר גראַטולירן ה' שלמה גראַניטש און פרוי צו דער חתונה פון אײער טאָכטער שרה מיט ה' ליבערמאַן מז"ט און נחת
פירמע ש. אשכנזי

מיר גראַטולירן ה' שלמה גראַניטש און פרוי צו דער חתונה פון אײער טאָכטער מז"ט. **ברידער צופּערפּײן און פאַם.**

גרויס נחת ה' שלמה גראַניטש און פרוי צו דער חתונה פון אײער טאָכטער שרה מיט ה' ליבערמאַן פיל גליק
פירמע זעלצהענדלער

גרויס נחת ה' שלמה גראַניטש און פרוי צו דער חתונה פון אײער טאָכטער מז"ט
ישראל װײסבּרויט און פאַמיליע

גרויס נחת ה' שלמה גראַניטש און פרוי צו דער חתונה פון אײער טאָכטער מז"ט
פאַם. דילבורט

פיל נחת ה' שלמה גראַניטש און פרוי צו דער חתונה פון אײער טאָכטער מז"ט
ראובן צוריק און פאַמיליע

לנשואי שרה גראניטש עב"ל ארי' ליברמן, מז"ט ולהורים רב נחת
אברהם בוכווך ומשפחתו

גדא טבא לה' שלמה גראניטש ורעיתו לחתונת בתם שרה עב"ל ארי' ליברמן רב נחת. **יחיאל וואַגשאל ומשפחתו**

פיל נחת ה' שלמה גראַניטש און פרוי צו דער חתונה פון אײער טאָכטער מז"ט
יהושע ערליך און פאַמיליע

גרויס נחת ה' שלמה גראַניטש און פרוי צו דער חתונה פון אײער טאָכטער מז"ט
בעני רויזען און פרוי

גרויס נחת ה' שלמה גראַניטש און פרוי צו דער חתונה פון אײער טאָכטער, מז"ט
ישראל גרעמפּלער און פרוי

אונזער ליבען זון, ברודער אַרי' צו זײן חתונה מיט פרל' שרה גראַניטש אונזערע האַרציגע װוּנשען
עלטערין, שוועסטער, ברודער

אונזערע מחותנים ה' שלמה גראַניטש און פרוי צו דער חתונה פון אײער טאָכטער שרה מיט ה' ליבערמאַן מז"ט
פעטיל, גוטע, דוד רייכשטאַל און פאַם.

פיל גליק ה' אַרי' ליבערמאַן מיט פרל' גראַניטש צו אײער חתונה. די עלטערין פיל נחת. **פאַמיליע מאַרקיטער**

מיר גראַטולירן ה' שלמה גראַניטש און פרוי צו דער חתונה פון אײער טאָכטער שרה מיט ה' ליבערמאַן מז"ט און נחת
יעקב בעבטשוק און פאַם. װאַרשע

מלכה הערשינהאָרין — צבי ניבאַקאָװ
נשואים
תל-אביב, 1/1 1938

אונזער ליבע טאָכטער, שוועסטער מלכה מיט ה' צבי ניבאַקאָװ צו זײער חתונה, אונזערע האַרציגע ברכות
עלטערין, שוועסטער

מיר גראַטולירן ה' יחיאל הירשענהאָרן און פרוי צו דער חתונה פון אײער טאָכטער מז"ט. **ברוך קאַגאַן און פאַם.**

גרויס נחת ה' יחיאל הירשענהאָרן און פרוי צו דער חתונה פון אײער טאָכטער מז"ט. **אַרוו זילבערשטיין און פאַם.**

דעם חשובן װיצע-פּרעזיעס פון האַגדוד, פאַראײן ה' יחיאל הירשענהאָרן און פרוי צו דער חתונה פון אײער טאָכטער פיל נחת. **גרשון, פעסיל פרישבערג**

אונזער ה' װיצע-פּרעזיעס, און מיטגליד פון רצוה, קאָמיטעט פון פאַראײניגטן-צער ה' יחיאל הירשענהאָרן און פרוי צו דער חתונה פון זײער טאָכטער אין תל-אביב, מז"ט און פיל נחת פאַרוואַל. פון צענטער, האַגדוד-פאַראײן און פאַראײניגטן יוד. צער אין קאָװעל

א האַרציגן מז"ט ה' יחיאל הירשענהאָרן און פרוי צו דער חתונה פון אײער טאָכטער, פיל נחת
להת גאַליידע און פרוי

גרויס נחת ה' יחיאל הירשענהאָרן און פרוי צו דער חתונה פון אײער טאָכטער פיל גליק. **פנחס קאַגאַו און פאַם.**

גרויס נחת ה' יחיאל הירשענהאָרן און פרוי צו דער חתונה פון אײער טאָכטער מז"ט. **משה גלאַזמאַן און פאַם.**

גרויס נחת ה' יחיאל הירשענהאָרן און פרוי צו דער חתונה פון אײער טאָכטער מז"ט. **ה. געלער און פרוי**

מיר גראַטולירן ה' יחיאל הירשענהאָרן און פרוי צו דער חתונה פון אײער טאָכטער מז"ט. **לייב אַרקאַדער און פאַם.**

אונזערע װוּנשען ה' יחיאל הירשענהאָרן און פרוי צו דער חתונה פון אײער טאָכטער מז"ט. **י. פײער און פאַם.**

פיל נחת ה' יחיאל הירשענהאָרן און פרוי צו דער חתונה פון אײער טאָכטער מז"ט. **מ. זיכהאַלץ, מ. קװאַסניק און פאַמיליעס**

גרויס נחת ה' יחיאל הירשענהאָרן און פרוי צו דער חתונה פון אײער טאָכטער מז"ט. **בעריל לאַנצמאַן און פאַם.**

גרויס נחת ה' יחיאל הירשענהאָרן און פרוי צו דער חתונה פון אײער טאָכטער מז"ט. **יוסף און הירש מלמד**

גרויס נחת ה' יחיאל הירשענהאָרן און פרוי צו דער חתונה פון אײער טאָכטער מז"ט. **אליה' גראַניטש**

פניה גבירצמאַן — יצחק אטלס
נשואים
קובל, מו"ש (25 דעצעמבער 1937).

לבתנו ואחותנו היקרה פניה עב"ל מר יצחק אטלס לנשואיכם מז"ט. תהי דרככם סוגה בשושנים
ההורים, האחות והאח בא"י

א גליקליכע צוקונפט פרל' פאַניע גווירצמאַן מיט ה' אטלאס צו אײער חתונה די עלטערין גרויס נחת
דירעקט. כלאַריע ערליך

מיר גראַטולירן ה' אברהם גווירצמאַן און פרוי צו דער חתונה פון אײער טאָכטער פאַניע מיט ה' אטלאס מז"ט.
פנחס קאַגאַן און פרוי

רב נחת לח' אברהם גבירצמן ורעיתו לחתונת בתם פניה מז"ט.
ל. פיש ורעיתו

גרויס נחת ה' אברהם גווירצמאַן און פרוי צו דער חתונה פון אײער טאָכטער מז"ט. **אברהם מאַרדער און פרוי**

גרויס נחת ה' אברהם גווירצמאַן און פרוי צו דער חתונה פון אײער טאָכטער מז"ט. **שמאי לערנער און פרוי**

פיל נחת ה' אברהם גווירצמאַן און פרוי צו דער חתונה פון אײער טאָכטער פיל גליק. **מאיר פּיטערמאַן און פרוי**

Z okazji zaślubin p. Kisyela Glejzera z p. Sonią Szapirówną serdeczne życzenia składają
Klara Glikes
Eliasz Kelmanzohn

א גליקליכע צוקונפט ה' יקותיאל גלייזער מיט פרל' שפּירא צו אײער חתונה
װעװע באַכון

לפרץ כהן (חבר הועד לשעבר) לרגלי אירוסיו עב"ל רבקה שנקר איחולינו הלבביים. **הועד, חבר המורים של ביה"ס „תרבות" ברוזישצה**

לפרץ כהן לאירוסיו עב"ל רבקה שנקר ברכות לבביות ועתיד מזהיר
ספריה „תרבות" ברוזישצה

גדא טבא לארושי חברי פרץ כהן עב"ל רבקה שנקר, עתידכם יזהיר
אברהם ציטריו רוזישצה

חבר פרץ כהן צו דײן פערלאָבונג מיט פרל' שײנקער מז"ט, דער מוטער נחת
פעסער—דאַבראָװיטקער

לארושי חברי פרץ כהן עב"ל שנקר רב אושר ועתידם מזהיר
פראַדיל, חיים פליישער

לארושי פרץ כהן עב"ל רבקה שנקר מז"ט ולאם רב נחת
אסתר, יעקב קורלנד רוזישצה

פיל גליק ה' פרץ קאַגאַן מיט פרל' רבקה שײנקער צו אײער פערלאָבונג
משה שװאַרץ און פרוי ראַזישטש

מז"ט ה' פרץ קאַגאַן מיט פרל' רבקה שײנקער צו אײער פערלאָבונג, פאַם. נחת. **אהרן גיטעליס און פאַמיליע**

איחולים לבביים לארושי בתיה גבור עב"ל אברהם פרגר מז"ט ורב נחת
נחמה, פסח ספּסטור רוזישצה

לארושי מרת בתיה גבור עב"ל אברהם פרגר, רוב אושר ועתיד מזהיר
בן-ציון יוחנזון רוזישצה

מײן שװעגערין, אונזער מוהמע ריקיל צו דער פערלאָבונג פון איהר אײניקעל משה מז"ט, דער באָבע און מוטער שרה-גיטיל גרויס נחת
אסתר ערליך און קינדער

מז"ט אונזער שװעגערין ריקיל צו דער פערלאָבונג פון אײער אײניקעל משה סורינור מיט פרל' ראָזע פראַנק א גליקליכע צוקונפט, אײך און דער מוטער שרה גיטיל גרויס נחת
אסתר, ישראל װײסבּרויט און קינדער

מז"ט אונזער מוהמע ריקיל צו דער פערלאָבונג פון איהר אײניקעל משה און דער מוטער שרה-גיטיל פיל נחת
לײביש ערליך און פרוי

מײן ליבען זון, אונזער ברודער מיכל מיט פרל' רבקה װײנשטײן צו זײער פערלאָבונג אונזערע האַרציגע ברכות
מוטער, ברידער, שוועסטער, שװעגערין און ברודער'ס פאַם. אמעריקע

אונזער שוועסטער, שוועגערין רבקה װײנשטײן מיט ה' מיכל סגל צו זײער פערלאָבונג פיל גליק, אונזער מוטער נחת
פײגע, שמעון גאַנטשאַר און קינדער

מיר גראַטולירן ה' מיכל סגל מיט פרל' רבקה װײנשטײן צו זײער פערלאָבונג פיל גליק און דער פאַמיליע גרויס נחת
משה נעגדלער און פרוי

א גליקליכע צוקונפט ה' מיכל סגל מיט פרל' רבקה װײנשטײן צו אײער פערלאָבונג. **שמעי' װאָלאך און פרוי**

פיל גליק פרל' רבקה װײנשטײן מיט ה' מיכל סגל צו אײער פערלאָבונג, דער פאַם. נחת. **שמואל לערנער און פרוי**

גרויס גליק ה' מיכל סגל מיט פרל' רבקה װײנשטײן צו אײער פערלאָבונג פאַם. נחת. **מאַטיל חיגענזאָן און פרוי**

מיר גראַטולירן פרל' רבקה װײנשטײן מיט ה' מיכל סגל צו זײער פערלאָבונג פיל גליק, דער פאַמיליע גרויס נחת
שמואל גראַפּע און פרוי

אכטונג!
װאַרשעװער-קאָנסומענטען!
פון קאָװעל און פראָװינץ! בײם קויפן װאַרשעװער פאָדערט מיט דער פּלאָמבע א. קאַגאַן, דאַמאַלסט װאָס איהר באַנוצט פון געשמאַקער כשר'ן װאַרשעװער. רעיעלע סחורה. הורט-פּאַרקויף (פון 1 קל. און װײטער) אין געװעלב װאַרשאַװסקאַ 77

אונזערע סעזאָן-נײַהײטען
MOKKA ze ŚMIETANKĄ
שאָקאָלאַד מיט א סמעטענער אַראָמאַט
GRYLAŻOWA
שאָקאָלאַד מיט גיס צעפּילבעטן
PRIMAVERA
מאַרצעפּאַן מיט פרוכטען און שאָקאָלאַד

געלט אײנשפּאָרען קאָן מען דאָ װען איהר קויפט
האַנדעלס-ביכער
נאָר אין בוכהאַנדלונג
„פּאַמאַץ-שקאַלנאַ"
מ. שװאַרצבלאַט קאָלעיאָװע 3
װײל ס'איז דאָרט די ביליגסטע פּרײזען!

װאָרפט ניט אַרויס אויסגעבראַנטע
עלעקטרישע לאַמפּען
זײ װערן אױפגענומען אין אַפּט.-סקלאַד
ש. װאָלאַך, װאַרש. 20
װען מ'קויפט עלעקטרישע לאַמפּען, אַסראַם, פיליפּס, טונגסראַם, האַלאָס װערט געגעבן א הנחה 20%

אכטונג! דער פײערליכער באַל פון פאַראײן פון האַנדעלס-אַנגעשטעלטע איז קאָװעל — איז קורצן — ערעפענונגס — פּריטים אין די אַפּישן.

גילזען
װעלכע זענען נאָך ביז איצט
נישט געװעזען
KRÓLEWSKIE
AIDA
די העכסטע קוואַליטעט גילזען פון נישט זעלבסטבערענענדע ביבולקע.

בוכהאַנדלערין אכטונג!
דער גרעסטער אויסװאַל פון ביכער פון 1 זל. ביז 30 זל.
אין די בעסטע באַנדען באַקומען זיך נאָר אין בוכהאַנדלונג
„פּאָפּולאַרנע" װאַרש. 43
פרײזען די ביליגסטע.

אונזער טיפסטען מיטגעפיהל פרוי דר' מאַריע עפּעלבוים-ראָמאַנאָװ צוליבן טויט פון איהר מאַן.
דר' ח. נײמאַרק און פרוי

משתתפים אנו בצערו של חבר שלטון הקהלה מר משה שניידער למות עליו א מ ו ר נ"ע בעבודתו לטובת הכלל ינוחם
המועצה ושלטון הקהלה העברית בקובל

אונזער טיפסטען מיטגעפיהל ה' משה שניידער צוליבן טויט פון זײן מוטער נ"ע
אברהם גלאַז, פרוי און מוטער

אונזער טיפסטען מיטגעפיהל ה' משה שניידער צוליבן טויט פון אײער מוטער נ"ע. **משה לײדערמאַן און פרוי**

אונזער חשובן מיטגליד פון רצוױז, קאָמיסיע און פאַרװ.-מיטגליד ה' משה שניידער צוליבן טויט פון זײן מוטער נ"ע אונזער טיפסטען מיטגעפיהל. פאַרװ. פון צענטראַלן האַגדוד, פאַראײן און פאַראײניגטן יודישן צער, קאָװעל

אונזער טריסט און מיטגעפיהל ה' משה שניידער צוליבן טויט פון מוטער נ"ע
יחיאל הירשענהאָרן און פרוי

אני מביע את רגשי השתתפותי בצער הגדול ה' משה שניידר להלקח מאתך אמך נ"ע, אנחמת ציון וירושלים תנחם
יעקב בורך ומשפחתו

דעם טיפסטען מיטגעפיהל ה' משה שניידער צוליבן טויט פון זײן מוטער נ"ע
מאיר-לייב װידריטש און פאַמיליע

זײט געטרייסט אין אײער צער ה' משה שניידער צוליבן טויט פון אײער מוטער נ"ע
שמואל ראָזענבוים און פאַמיליע

אונזער מיטגעפיהל ה' משה שניידער צוליבן טויט פון מוטער נ"ע, זײט געטרייסט. **אַרוו זילבערשטײן און פאַם.**

מײן טיפסטען מיטגעפיהל ה' משה שניידער אין אײער גרויסן צער, זײט געטרייסט. **אליה' גראַניטש**

Ogłoszenie III.

Likwidatorzy Miejskiej Komunalnej Kasy Oszczędności miasta Kowla w Kowlu podają do publicznej wiadomości, że z dniem 9 listopada 1937 r. nastąpiło otwarcie likwidacji wyżej wymienionej Kasy, na mocy zarządzenia Ministra Skarbu w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych z dnia 25 października 1937 r. Nr. D. II. 17899/4/37.

Wobec powyższego, na podstawie art. 60 ust. 1. Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. o Komunalnych Kasach Oszczędności (Dz. U.R.P. Nr. 95 poz. 860) wzywamy wierzycieli Kasy do zgłoszenia swoich pretensji w ciągu sześciu miesięcy, od daty ostatniego (trzeciego) ogłoszenia.

Miejska Komunalna Kasa Oszczędności miasta Kowla w Kowlu „W likwidacji".

(—) W. FEDYN. (—) J. GROCHOWSKI.

גילזען
װעלכע זענען נאָך ביז איצט
נישט געװעזען
KRÓLEWSKIE
AIDA
די העכסטע קוואַליטעט גילזען פון נישט זעלבסטבערענענדע ביבולקע.

צוליב פיל באַשטעלונגען פון שטאָט און פּראָװינץ פאַרבלײבט אין קאָװעל דער באַװאוסטער ספּעציאַל.
אַרטאָפּעדיסט א. קליסבערג
די לעצטע 4 טעג, איז האָטעל „פּאַריז" װאַרש. 19, צימער 1, װאו ער נעהמט אָן באַשטעלונגען און מאַכט אויפן אָרט פאַרשידענע אָרטאָפּעדישע באַנדאַזשן פאַר אַלערליי קריפּלען פאַר מענער, פרויען און קינדער, װי אויך אַלערליי בויכגאַרטלען פוסיזע און נירן-באַנדאַזשן.
די אַלע קראַנקהײטן װערן גענצליך אויסגעהײלט דורך די ספּעצ. אָרטאָפּעדישע באַנדאַזשן אין פאַרלויף פון 6 טעג. העכסטענס א יאָר. פיל דאַנק בריוו.

Z powodu zgonu nieodżałowanej pamięci szefa naszego
ś. p. Adwokata
Mikołaja Romanowa
najszczersze wyrazy współczucia Żonie i rodzinie składają
SIFA SZEJNBAUMÓWNA
HENRYK KLACZKOWSKI

אונזער טיפסטען הערצליכען דאַנק
דער חשובער קאָװלער באַפעלקערונג פאַר אָפּגעבן דעם לעצטן כבוד
מײן מאַן אונזער שװאָגער
אדװ. ניקאָלאַי ראָמאַנאָװ
צו זײן אײביגער רוה
פרוי, שוועגערין, שװאָגער

צוליבן פריצײטיגען טויט פון אדװ. ניקאָלאַי ראָמאַנאָװ אונזער מיטגעפיהל דער פרוי דר' מאַריע עפּעלבוים-ראָמאַנאָװ
דר' זיסקינד און פרוי

אונזער מיטגעפיהל פרוי דר' מאַריע עפּעלבוים-ראָמאַנאָװ צוליבן טויט פון איהר אומפאַרגעסליכען מאַן
דר' צעכנאָװיטש און פרוי

אונזער טרייסט און מיטגעפיהל פרוי דר' מאַריע עפּעלבוים - ראָמאַנאָװ צוליבן טויט פון איהר אומפאַרגעסליכען מאַן **דר' אהרן שוימשטײן און פרוי ראָזישטש**

אונזער טיפסטען מיטגעפיהל פרוי דר' מאַריע עפּעלבוים - ראָמאַנאָװ צוליבן טויט פון איהר אומפאַרגעסליכען מאַן **הירש-לײב שוימשטײן און פאַם. דר' בינה שוימשטײן**

צוליבן טויט פון אדװאָקאַט ניקאָלאַי ראָמאַנאָװ, דעם טיפסטען מיטגעפיהל דער פרוי דר' מאַריע ראָמאַנאָװ
פאַמיליע קוזין

אונזער מיטגעפיהל אײך פרוי דר' מאַריע עפּעלבוים-ראָמאַנאָװ צוליבן טויט פון איהר אומפאַרגעסליכען מאַן, זײט געטרײסט. **אברהם שײנקער און פרוי**

ערשיטערט צוליבן פריצײטיגען טויט פון אדװאָק. ניקאָלאַי ראָמאַנאָװ אונזער מיטגעפיהל דער פרוי, זײט געטרײסט
דוד אַפּאַליגער און פאַמיליע

דער פרוי דר' מאַריע עפּעלבוים-ראָמאַנאָװ צוליבן טויט פון איהר אומפאַרגעסליכען מאַן אונזער מיטגעפיהל
משה געגדלער און פרוי

אונזער מיטגעפיהל דער פרוי דר' מאַריע ראָמאַנאָװ צוליבן טויט פון איהר אומפאַרגעסליכען מאַן אדװ. ניקאָלאַי ראָמאַנאָװ, זײט געטרײסט
לײב סיקולער און פרוי

חשובע פרוי דר' מאַריע עפּעלבוים-ראָמאַנאָװ זײט געטרײסט אין אײער צער. **פאַמיליע מישער**

צוליבן פריצײטיגען טויט פון אדװאָקאַט ניקאָלאַי ראָמאַנאָװ דריקן מיר אויס דעם טיפסטען מיטגעפיהל דער פרוי דר' מאַריע עפּעלבוים-ראָמאַנאָװ
„טאָז"-געז. קאָװעל

אונזער מיטגעפיהל פרוי דר' מאַריע עפּעלבוים-ראָמאַנאָװ צוליבן טויט פון איהר אומפאַרגעסליכען מאַן, זײט געטרײסט. **פאַמיליע בראַנדעס**

ערשיטערט צוליבן גרויסען פערלוסט פון טויט פון אדװ. ניקאָלאַי ראָמאַנאָװ אונזער מיטגעפיהל דער פרוי דר' מאַריע עפּעלבוים-ראָמאַנאָװ **אפל. אדװ. גובערמאַן און פרוי**

אונזער טיפסטען מיטגעפיהל דער פרוי דר' מאַריע עפּעלבוים-ראָמאַנאָװ צוליבן טויט פון איהר אומפאַרגעסליכען מאַן **בנימין גרינבערג און פרוי**

אונזער מיטגעפיהל פרוי דר' מאַריע עפּעלבוים-ראָמאַנאָװ צוליבן טויט פון אײער אומפאַרגעסליכען מאַן **פאַמיליע בוראַק**

דעם טיפסטען מיטגעפיהל פרוי דר' מאַריע עפּעלבוים-ראָמאַנאָװ צוליבן טויט פון איהר אומפאַרגעסליכען מאַן **שבע גאָלדשטײן און קינדער**

אונזער מיטגעפיהל פרוי דר' מאַריע עפּעלבוים-ראָמאַנאָװ צוליבן טויט פון איהר מאַן, זײט געטרײסט **ליזא, ראָמא פרײליכמאַן**

צוליבן פריצײטיגען טויט פון אדװ. ניקאָלאַי ראָמאַנאָװ אונזער טיפסטען מיטגעפיהל דער פרוי, זײט געטרײסט **בנימין קאַגאַן און פרוי**

צוליבן פריצײטיגען טויט פון אדװ. ניקאָלאַי ראָמאַנאָװ, אונזער טיפסטען מיטגעפיהל דער פרוי, זײט געטרײסט **װאָלף שוימשטײן און פאַם. קלעמאַ...**

אונזער מיטגעפיהל פרוי דר' מאַריע עפּעלבוים-ראָמאַנאָװ צוליבן טויט פון איהר אומפאַרגעסליכען מאַן **לעאָן גאַלפּערין, פרוי און זון**

אונזער חשוב'ע פערװאַלטונגס מיטגלידערין פרוי דר' מאַריע עפּעלבוים ראָמאַנאָװ צוליבן טויט פון איהר מאַן אדװ. ניקאָלאַי אונזער מיטגעפיהל
יתומים-קאָמיטעט קאָװעל

דער חשוב'ער פרוי דר' מאַריע עפּעלבוים-ראָמאַנאָװ צוליבן טויט פון איהר אומפאַרגעסליכען מאַן אדװאָקאַט ניקאָלאַי אונזער טיפסטען מיטגעפיהל
פערסאָנאַל בית-יתומים „צענטאָס"

ערשיטערט צוליבן פריצײטיגען טויט פון אדװ. ניקאָלאַי ראָמאַנאָװ אונזער טיפסטען מיטגעפיהל דער פרוי **ראָמאַנאָװ שײנבוים און פרוי**

דער פרוי דר' מאַריע עפּעלבוים ראָמאַנאָװ צוליבן טויט פון איהר אומפאַרגעסליכען מאַן, אונזער מיטגעפיהל **לײב װערבע און פאַמיליע**

אונזער טיפסטען מיטגעפיהל פרוי דר' מאַריע עפּעלבוים-ראָמאַנאָװ צוליבן טויט פון איהר אומפאַרגעסליכען מאַן **משה שטײנבערג און פרוי**

אונזער טיפסטען מיטגעפיהל פרוי דר' מאַריע עפּעלבוים-ראָמאַנאָװ צוליבן טויט פון איהר מאַן אדװ. ניקאָלאַי, זײט געטרײסט. **יצחק מאַטיוס און פרוי**

אונזער מיטגעפיהל פרוי דר' מאַריע עפּעלבוים-ראָמאַנאָװ אין אײער גרויסן צער. **פאַם. מאַרקיטער**

אונזער מיטגעפיהל פרוי דר' מאַריע עפּעלבוים-ראָמאַנאָװ צוליבן טויט פון איהר אומפאַרגעסליכען מאַן **שאול בראַנזאָפט און פאַמיליע**

צוליבן פריצײטיגען טויט פון אדװ. ראָמאַנאָװ אונזער טיפסטען מיטגעפיהל דער פרוי, זײט געטרײסט **יהושע װײסבערג און פרוי**

אונזער מיטגעפיהל פרוי דר' מאַריע עפּעלבוים-ראָמאַנאָװ צוליבן טויט פון איהר אומפאַרגעסליכען מאַן **יודיל זעלצהענדלער און פאַמיליע**

אונזער קוזינקע פרל' ראָזע װײצעל מיט ה' מ. הײנאך צו זײער חתונה פיל גליק פאַם. נחת. **קהת לצװין און פאַם. אסתר, בארוך לצװין און קינדער**

א גליקליכע צוקונפט אונזער קוזינקע פרל' ראָזע װײצעל מיט ה' מ. הײנאך צו זײער חתונה, דער פאַם. גרויס נחת **משה אהרן קאַלאַבײעלסקי און פאַם.**

בתיה גבור רוזישצה — אברהם פרגר קובל
מאורשים 18/12 1937

אונזער ליבע טאָכטער, שוועסטער בתיה מיט ה' אברהם פּראַגער צו זײער פערלאָבונג, אונזערע האַרציגע ברכות
עלטערין, ברודער, שוועסטער, שװעגערינס, שװאָגער—ראָזישטש

לארושי החברה בתיה גבור עב"ל אברהם פרגר, עתידם בחיים יזהיר
ועד קק"ל ברוזישצה

שפע ברכות לארושי חברתנו בתיה גבור עב"ל אברהם פרגר, תזכו לבנות את ביתכם בארצנו המחודשת
דבורה כהן, העסיל הוכמן רוזישצה

מז"ט לארושי מרת בתיה גבור עב"ל א. פרגר, עתידם בחיים יצליח
אסתר, יעקב קורלנד—רוזישצה

גדא טבא לארושי קרובתנו בתית גבור עב"ל, א. פרגר, עתידם יזהיר
פוליה, חיים, מלכה שוסטר

אונזער קוזינקע בתיה גבור מיט ה' א. פּראַגער צו זײער פערלאָבונג פיל גליק
אלתר גבור און פאַם.—ראַזישטש

אחולינו הלבביים לחברתנו בתיה גבור לארושיה עב"ל א. פרגר, עתידם יצליח
טײבל, שמואליק פישבײן (ראַזישטש)

לחברתנו בתיה גבור לארושיה עב"ל א. פרגר ברכות לבביות
פועה שמוש, רבקה זיניוק, יהודית קנדל

אונזער פרײנדין בתיה גבור מיט ה' פּראַגער צו זײער פערלאָבונג פיל גליק
בײלה פײ, לוי שװאַרץ ראָזישטש

מז"ט אײך טײבעל, שמואליק פישבײן צום געבורט פון אײער זונדעלע א צופרידענע גרינגע דערציהונג
בתיה גבור, אברהם פּראַגער ראָזישטש

יוד. בירגער-קלוב
שבת דעם 25/12 א זײגער 8.30 אָװענד
א אָװענט פון יודישען קלאַסישען הומאָר
פון באַװאוסטען אַרטיסט-הומאָריסט
לײב שריפטזעצער
אין פּראָגראַם: װערק פון שלום-עליכם, מענדעלע, גאַדיר, טונקעלער, אליעזר שטײנבערג, װאָלף א. א.

אדװ. ניקאָלאַי ראָמאַנאָװ

פאַריגען פרײטאָג איז דאָ נאָך א קורצער צײט קראַנק זײן געשטאָרבען אין עלטער פון 62 יאָהר דער היגער אדװאָקאַט ניקאָלאַי ראָמאַנאָװ (א אײדעם פון נישט-לאַנג פאַרשטאָרבענעם פאַרזיצענדער פון בית-יתומים ג"ע יעקב עפּעלבוים). דער טויט פון אדװ. ראָמאַנאָװ, װעלכער איז געװען אײנער פון די חסידי האומות העולם האָט אין שטאָט געמאַכט א ערשיטערנדען שטאַרקען רושם. דער פאַרשטאָרבענער איז געבוירען אין פּעטערבורג, האָט אין רוסלאַנד פאַר דער װעלט-מלחמה מיטגעאַרבעט אין א רײה דעמאָקראַטישע צײטונגען-אויסגאַבען, און רעדאַקטאָר פון „זשיזן מאָדאָלא", געהערט ליבעראַל געשטימט און א אנטי יודען - פרײנד, װעלכעס האָט אַרויסגעװיזן צו יעדער געלעגענהײט, פּראָמינענט אַלס יודישע ענינים פאַרן געריכט אָהן א שום באַלוינונג. אויפן לעצטען אדװאָקאַטען-צוזאַמענפאָהר איז ער געװען צװישען די רײען װאָס האָבען געקעמפּט קעגען די אַנטי-געטאָ-בענק אַריער. דאָס יודישע קאָװעל האָט איהם אין טאָג פון זײן לויה אָפּגעגעבען דעם געהעריגען כבוד באַגלײטענדיג מאַסענהאַפט צו זײן אײביגער רוה. עהרע זײן אָנדענקען!

לײב שריפטזעצער אין קאָװעל

א חשובער גאַסט דער יעהר פּאָפּולערער אַרטיסט - הומאָריסט ה' לײב שריפטזעצער פון װילנע קומט קײן קאָװעל אין דער ראָל פון מנחם-מענדל, און װעט אונז דאָ געבען א אָװענט פון יודישען קלאַסישען הומאָר, שבת-צונאַכטס אין יודישען בירגער - קלוב. ה' לײב שריפטזעצער אַלס ערשטקלאַסיגער רעציטאַטאָר-אינטערפּרעטאַטאָר איז אײנער פון די סאַמע בעסטע אויספיהרער פון שלום-עליכם'ס מאָנאָלאָגען און הומאָרעסקעס. א קינסטלער פון א זעלטען רײכען און אָריגינעלן פּראָגראַם פון הומאָרעסקען-סצענעס-מיניאַטורען, סאַטירע און פּאַראָדיעס. מיר גלויבען, אז דאָס יודישע קאָװעל װעט די געלעגענהײט אויסנוצען, בײזײן אויף דעם אַרטיסטיש-הומאָריסטישען אײנציגען אָװענד מקבל-פּנים זײן מנחם-מענדלען דאָ מיט א האַרציגען ברוך הבא!

ארום װינטער-הילף

אונטערן פּאַרזיץ פון שטאָט-פּרעזידענט ה' באָדנאַרסקי איז פאָרגעקומען א זיצונג פון קאָמיטעט פאַר װינטער-הילף, אויף װעלכער ס'זענען באַריכט געװאָרען א רײה פראַגען פון װיכטיגען כאַראַקטער. צװישען אַנדערע איז פאָרגעקומען די צוטײלונג פון די סומען און מלבושים, װעלכע זענען באַשטימט געװאָרען צו צוטײלען אין חודש דעצעמבער ה. י. נאָך א לענגערער דעבאַטע איז פאָרגעקומען די פאָרמעלע צוטײלונג צװישען װעלכע די געז. „טאָז" האָט באַקומען 840 זל. אויף צו קויפען שיך, 70 זל. אויף אײנצוקויפען שול-מכשירים און 350 זל. אויף צו דעקען דעם דעפיציט פון דער זומער-קאָלאָניע, צוזאַמען 1.260 זל. אויסער דעם זענען צוגעטײלט געװאָרען פאַרן „טאָז" 30 קילאָ פיש-הײל, 19 קינדער-מאַנטעלס און 8 סװעטערס. ס'איז אויך באַשטימט געװאָרען צוטײלען די דערהאַלטענע 1.500 זל. אויף קינדער-באַשײלונג אין חודש דעצעמבער פראָפּאָרציאָנעל אַזוי, אז „טאָז" װעט באַקומען דערפון א סומע צירק 500 זל. ס'איז כדאי אונטערשטרײכען, אז אויך די עפנטליכע פאָלקסשולען האָבען באַקומען געװיסע סומען אַזױ, אז די שולען № 6 און № 7 װאָס ס'לערנען יודישע קינדער װעלען באַקומען שיך און קלײדונג. ס'איז אויך באַטראַכט געװאָרען די ביטע פון געז. „צענטאָס" װעגען ערטײלען א סובװענץ אויף אויסצוהאַלטען דעם האַלב-אינטערנאַט. צוליבע דעם אַבער װאָס אין דעם פאַרגאַנגענעם דורך דער געזעלשאַפט אין זײנער צײט ביודזשעט איז נישט אַרויסגעװיזען געװאָרען קײן דעפיציט איז די ביטע פאַרלויפיג נישט דערלעדיגט געװאָרען, ס'איז נאָר צוגעטײלט געװאָרען 4 קילאָ פיש-הײל. צװישען אַנדערעס איז באַשלאָסען געװאָרען פון דעם 1-טען יאַנואַר צו ערמעגלעכען די באַהערליכע קיך פאַר דער אויסגעהונגערטע, אויפן פאָרשלאַג פון הרב מוזערסקי איז באַשלאָסען געװאָרען, אז די יודען, װעלכע װעלען צוליב ריטועלע טעמים נישט װעלען געניסען פון דער קיך װעלען אויסגעצײלט װערען טרוקענע פּראָדוקטען װי מעהל, קאַרטאָפעל און קוילען.

דער סוף פון „אושעם"-קאָמפּער.

דער פּױלישער שנײדער-קאָמפּערטיו, װעלכער איז געגרינדעט געװאָרען אין קאָװעל אונטער דער לאָזונג „קאַמפּף מיטן יודישען מאָנאָפּאָל אין דער שנײדעריי" האָט זיך נאָך א קורצער צײט געמוזט ליקװידירען, צוליבע דעם װאָס די באַשטעלונגען זענען שלעכט-אויסגעפיהרט געװאָרען און די קונים זענען פון זײ אַװעק.

װאַרנונג! צו ה' װאָהלע לעװין

אויב במשך פון 5 טעג װעט איהר ניט אָפּגעבען מיר די אומגעלט-װעכסעלען און אומקערען די געלט-הוצאות, װעל איך ניט זײן פאַראַנטװאָרטליך פאַר די קומענדע קאָנסעקװענצען.
מלכה קאַץ

בוכהאַנדלערין אכטונג!
דער גרעסטער אויסװאַל פון ביכער פון 1 זל. ביז 30 זל.
אין די בעסטע באַנדען באַקומען זיך נאָר אין בוכהאַנדלונג
„פּאָפּולאַרנע" װאַרש. 43
פרײזען די ביליגסטע.

װאָרפט ניט אַרויס אויסגעבראַנטע
עלעקטרישע לאַמפּען
זײ װערן אױפגענומען אין אַפּט.-סקלאַד
ש. װאָלאַך, װאַרש. 20
װען מ'קויפט עלעקטרישע לאַמפּען, אַסראַם, פיליפּס, טונגסראַם, האַלאָס װערט געגעבן א הנחה 20%

געלט אײנשפּאָרען קאָן מען דאָ װען איהר קויפט
האַנדעלס-ביכער
נאָר אין בוכהאַנדלונג
„פּאַמאַץ-שקאַלנאַ"
מ. שװאַרצבלאַט קאָלעיאָװע 3
װײל ס'איז דאָרט די ביליגסטע פּרײזען!

אונזער טיפסטען מיטגעפיהל פרוי דר' מאַריע ראָמאַנאָװ צוליבן טויט פון איהר אומפאַרגעסליכען מאַן.
דר' ג. שוימשטײן און פרוי

זײט געטרײסט פרוי דר' מאַריע עפּעלבוים - ראָמאַנאָװ אין אײער גרויסען פערלוסט
יעקב בוראַק און פאַמיליע

אנו משתתפים בצערה של משפחת הרב ר' משה-אשר זליג לנדוי על האסון הגדול שקרה להם בהלקח מהם עטרת ראשם הרה"ג הר' שלום-שכנא טשרניס זצ"ל. המקום ינחם אותם
המועצה ושלטון הקהלה העברית בקובל

אונזער טיפסטען מיטגעפיהל ה' משה משערניאַק און פרוי צוליבן טויט פון אײער אומפאַרגעסליכען פאָטער ז"ל. המקום ינחמו!
דר' צעכנאָװיטש און פאַמ.

Red. wydawca: Jankiel Burak, Kowel Mieszczańska 12 | רעד.-אַרויסג. יעקב בוראַק | Druk. „Brandes i Kawebers" Kowel Warsz. 22 Tel. 79.

צום יובילעאום.

ווי בעוואוסט איז ביי אלע ציוויליזירטע פעלקער, אנהויבענדיג פון א איינפאכען אינדיווידואום ביז דער ערגעסטער קולטורעלער געזעלשאפט, א טראדיציע נאך א געוויסער תקופה, אדער אלס אנדענק נאך א געוויסע דערגרייכטע ערשיינונג אין לעבען א יובילעאום צו פייערן. פערשידענארטיג זיינען אבער די פייערונגען ביי אונז יודען און ביי אנדערע פעלקער, מיט גאנץ אנדערע סענטימענטען און מיט א אנדער יראת הכבוד ווערט ביי אונזער מערטירער פאלק א יובילעאום געפייערט, ווייל יעדע שמחה ביי וועלכער תקופה, ביי וואסערע אומשטענדען זי זאל נישט צושטאנדעקומען מוז זי פאסמאהל מיט טרערען געמישט זיין בארט ווען מ'פייערט א יובילעאום פון א אינסטיטוציע, וועלכע איז בעצייכענט מיט אזא בולען, שוידערליכען און איסשרייענדען נאמען ווי יתומים-פערזארגונג און „בית-יתומים".

ווען א יחיד אדער א געזעלשאפט פייערט א יובילעאום, פערגיכטערטערען זיי די געזעלשאפט אויף אזוי פיל וויפיעל די געזעלשאפט איז נקהנטג צו זייערע אנשטייגונגען, צו זייער גדאנקען-גאנג און אויף וויפיעל זי פילט זיך מיט זיי פריינדליך געבונדען. אנדערש איז אבער א יובילעאום פון א בית-יתומים בכלל און פון קאוולער בית-יתומים בפרט, וועלכער איז א באשאפעניש דורך די חבלי-לידה פון דער וועלט-מלחמה און וועלכער האט ערווארבען ציט זיין צוואנציג-יעהריגער עקזיסטענץ א אנגעפהירדען אויפהאלט פון עמיזאדען און רעפלעקסען, א פראדוקט פון אויפגעבוהכליכער פיזריזען און געשעהענישען, וועלכע נאר א דיכטערישע פאנטאזיע אדער א קינעמאטאגראפישע מאלערישע האנט זענען בכח אויגנס צו שילדערען און מאהלען. צו אזא פייערונג איז די גאנצע יודישע באפעלקערונג פון יונג ביז אלט פערפליכטעט די מתנגדים אויף א איינענער שמחה זיך צו בעציהען. אלע זענען מחויב זיך אנשטרענגען די איני-

שטאט-נאטיצען.

אין א גוטער שעה.

נאך דעם גרויסען רעש און גע-פילדער, וועלכען די נייע פערזענליכקייטען האבען געמאכט ארום זייער בלומרשטען גרויסען „זיג" אין קהלה —האט דער „גורל" אנגעטאהן א צולהכעיס-שפיעל און די אנפיהרערשאפט אין ביידע קהלה-אינסטאנצען איז גאר איבערגעגאנגען צו דעם „געבעך-באזיגטען" צד. עס אזוי איז שוין די פאליטיק ביי וואהלען. די שאנסען טוישען זיך נישט לויטן כמות נאר לויטן איכות. עס דעצידירט אין אזעלכע פאלען א גינסטיגער דיפלאמאטישער צוג. אזעלכען האט בעוויזען צו מאכען די ארטאדאקסישע גרופע אין קהלה: דורך א קאנסאלידאציע-מאנעווער פון צווישען ניכטערנע פארטיי-פארשטעהר האט זיך דער גרופע איינגעגעבען צו באזעצען די פרעזעסורען אין ביידע קהלה-אינסטאנצען.

אלזא שוין פון אנהויב ניי-יאהר פארלאזט מיטן איינגענעם וויסען זיין אמט אלס ראש-הקהל ה' משה מערעל און זיין פלאץ פערנעמט דער ביז-יעצטיגער פרעזעס פון קהלה-ראט ה' שלמה מאנדעל.

דאס איז שוין א מיל בעשריבענע בלאט אויפן געביט פון קהלה-וועזען. ה' מאנדעל האט שוין א בעדייטענדען רעכנונג אויף זיין אקטיוו און מעהרוועניג א געהויבען סטאזש אלס קהלת-פרעזעס. אבער דאך איז דער יעצטיגער אמט אלס דער אנפיהרער אין קהלה - פערוואלטונג א בעשטימטער אוואנס, וועלכער איז טאקי אויך צו עפעס מחייב. ווייל, אנדערש איז צו זיין א פארזיצער פון א אויפזיכטס-אינסטיטוציע, וועלכע האט די לייכטע אויפגאבע פון אבסערוואציע, קריטיק און קאנטראל און גאר אנדערש ווערט דאס אויס, ווען מ'שטעהט אין דער שפיץ פון א אנפיהרענדען ארגאן, ווי דאס איז די קהלה - פערוואלטונג. אין וועלכער ס'קומט אויס אקטיוו מיטווירקען און מיטמאכען די אלערליי גלגולים, לאוווירען צווישען צדדים מיט פארבכטיגונג און נישט-באדעכטיגטע פארשלאגען און פלענער, צו טראגען דעם באמת שווערען יאך פון קהל און זיין צייטענוויין דער שווים-פונקט פון כלערליי אונצופרידענע און נישט באפרידיגטע.

מיר מיינען דערמיט נישט חלילה אפצושרעקען די נייע אנפיהרערשאפט אין קהלה און צו מאכען שווער זייער געמיט—זיי האבען דאס גארנישט פארדינט, אלנפאלס ביז יעצט—נישט. מיר ווילען דאגעגען זיי אויפמערקזאם מאכען אויף דער גרויסער אחריות'פולער ארבעט, וועלכע זיי האבען אויף זיך גענומען, ברצונם הטוב, און מיר זאגען זיי גאנץ אויפריכטיג אין פריינדשאפט: „אין דבר"—איהר דארפט נאר גלויבען אין אייערע כוחות און אויב ס'איז נאר דא דער גוטער ווילען און א ערנסטע בעציהונג—דאן זייט זיכער וועלען אויך קומען פרוכטבארע רעזולטאטען.

און מיר וואונשען דער נייער אנפיהרערשאפט, אז בעשך פון זייער קאדענץ זאל די קהלה דערגרייכען א פערגאנגענען גלייכגעוויכט אין איהר ווירטשאפט און זאל געענצליך ענטלאסטעט ווערען פון דעם טייל פארגליבענע חובות—נאך פון דער ערשטער קאדענץ—און אז אלע אויפגאבען וואס די נייע אנפיהרערשאפט האט פאר זיך יעצט צו פערוואלטען אין קהלה זאלען געקרוינט ווערען מיט א גרויסען ערפאלג צום נוצטען פון די יודישע אינסטיטוציעס און דער גאנצער יודישער באפעלקערונג. אין א גוטער שעה!

פעראייניגונג.

נישט איינמאל ווערט אויף די שפאלטען פון אונזער צייטונג באריהרט די פראגע וועגען דער נויטוועדיגקייט פון פעראייניגונג פון די דריי יודישע סוחרים, קליינהענדלער ארגאניזאציעס אין קאוועל. מיר האלטען, אז אזא פעראיינונג איז בכלל שעדליך און בפרט איצט, אין א ציט פונם ענדעקישען אנגריף אויפן קיום פונם יודישען סוחר און קליינהענדלערטום, דאן איז דאך אומבאדינגט נויטיג אן איינהייטליכע פארטיידיגונגס-ליניע פון אלע אקטיווע כוחות.

אויב די עקזיסטענץ פון איין סוחרים און צווי קליינהענדלער ארגאניזאציעס האט נאך אפשר געהאט א בארעכטיגונג אין דער ציט, ווען ס'זענען טעטיג געווען די שטייער - קאמיסיעס וואו די דריי ארגאניזאציעס האבען געשיקט זייערע מיטגלידער און אזוי ארום פארגרעסערט די פארשטעהערשאפט פון סוחרים און קליינהענדלערטום אין די קאמיסיעס, איז דאך איצט דער דאזיגער סיסטעם אפגעשאפט און די מיטגלידער אין די רעקורס-קאמיסיעס שיקען דאך נישט די סוחרישע ארגאניזאציעס נאר זיי ווערען באשטימט דורך דער האנדעלס-קאמער, אזוי ארום איז איצט דער דאזיגער ארגומענט איננאנצען נישט, ס'בלייבען נאך אלזא, אנדערע מאמענטען, לויט אונזער מיינונג, צווייטראנגיגע אין פערגלייך מיט דער הויפט-אויפגאבע, וועלכע אזא ארגאניזאציע דארף איצט ערפילען.

קענען מיר דאך נישט בארעכטיגען די עקזיסטענץ פון דריי ארגאניזאציעס נאר צוליעב זעלבסטשטענדיגע ארויסטרייטונגען, אדער גור צוליעב אמביציע פון רעפרעזענטאנץ אדער אינטערווענץ, אפער צוליעב צווייטראנגיגע מאטיווען טאר דאך נישט צוליעב די דאזיגע פערזענליכע אמביציעס געשטעלט ווערען אין שאטען די פארטיידיגונג פון די עקאנאמישע אינטערעסען פונם סוחר און קליינהענדלערטום, וואס בילדעט אזא גרויסען טייל פונם פוילישען יודענטום בפרט איצט, אין א ציט ווען דאס יודישע סוחרטום מוז קעמפען געגען די מיטלען, וואס באדראהען זיין עקזיסטענץ. און ס'שטעלט זיך די פראגע: און איצט זאל אויך נאך ביי אונז הערשען די קללה פון פירוד? ס'איז נישט איצט די ציים פון זוכען די שולדיגע, איבעריגענס וואלט אונז אזא זוכעניש נישט נאר דערנעהענטערט נאר פארקערט, דערוואייטערט פונם ציל.

איין זאך איז אונז אבער קלאר, אז נאך קיינמאל איז די נויטוועדיגקייט פון א פעראייניגונג פון די דריי סוחרים קליינהענדלער ארגאניזאציעס נישט אזוי אקטועל געווען ווי איצט, און דערפאר ווילען מיר, אז די אנפיהרער פונם יודישען סוחר - קליינהענדלערטום אין קאוועל זאלען גוט געדענקען, אז אין אייגהייט ליגט די קראפט.

י. ב.

ציאנית-גרופע מיט ראש און מהאט מיט-צוהעלפען אום די פיהרונג זאל זיי פעשעהפסטען און איספערזענסטען אויסהאלטען.

א' בארוכין.

ידידי בריוועלאַר.

שלום לידידי! זיין בריוועל האב איך ערהאלטען אין דער ריכטיגער צייט דייגער, איז פאר מיר „קלאר" ווי דער טאג, לפי דעתי, ידידי, האסטו אין אויסוועגי—מווה תיכף ומיד, קויפען א גרויסען וואלד מיט א טערטאק אויף דריי גאטערס. די ארבעט זאלסטו דארט לאזען אין פולען גאנג, ד. ה. טאקע אויף דריי זמיאנעס א טאג. אין ממה נפשך, וועט דאס עסק עולה יפה זיין און פרנסה וועט זיין לרוב איז דאך מה טוב. ואם לא, האסטו מוזען צודינגען א גרעסערע מיהל מיט א פערלאק מיט... וואס דיין הארץ גלוסט און דערוויל האסטו כאפען דעם אטעם, אפצאהלען שטייערן, צינזען, א חוב ישן, חתונה מאכען קינדער, געבען א שעהנע נדבה, זיך מאכען א נייע קאפאטע ואחר מאה ועשרים שנים, וועט דיר שטאט אפגעבען גרויס כבוד און די קהלה וועט אפהאלטען זיצונגען איבער א צוגעשפלענער מנה-יפה. העיקר ידידי, לאז נישט ארויס די לייצאס פון האנט און האלט, רק אין איין אנטרייבען. ואם תאמר: אין הבור מתמלא מחליתו, איז דער תירוץ—נעהם א ביישפיעל פון דיין טאטען, זיידען און עלטער-זיידען, זייער וועג איז אויך נישט געווזען אויסגעשטרייט מיט פליושענע סטעזשקעס און האבען אויך נישט געשטרייזע איבער אפאלט. אדער נעהם גאר דעם כלל ישראל, האט שוינט שוין א חשיבון פון איבער צווי טויזענד יאהר, איבער שבעה ימים אין א קליין צוברעכען שיפעל און האלט פעסט דעם מגן-דוד אין האנד.

האט פאלט היינט ארמה דאס לעצטע בלעטעל פון יאהר-קאלענדאר און ווען די וועלט וויל ארייגפאלען אין מרה-שחורה פון איהר בילאנס און וויל מאכען א ריכטיגען חשבון הנפש וואלט זי געהאט א פיין אויסזעהען. ווען דער „איוואן גראזני" פון אונזער צייט, דער בלוטיגער סטאלין, א שטייגער, וויל מאכען א גענויען חשבון פון דער צאל לייבלעכע אידעען-חברים, וועלכע זענען א דאנק זיין גנאד, בעגאנגען צו דער תליה אין משך פון איין פארגאנגענעם יאהר, אדער למשל, ווען דאס דריטע רייך וויל פארעכענען וויפיעל טומער און שינקע די נאציס, האבען דאס יאהר ארופגעשלונגען, ווען די דוטשענטשלמענער פון דער ענגלישער רעגירונג זאלען וועלען, א שטייגער, אפשאצען די רעזולטאטען פון דעם וואס זייער מעגאטל האט פארקוקט און נישט דערזעהען גאר אויף די פעלדער פון עמק-ישראל, טבריה, תל-אביב וכדומה און ווען די קאממענדע הישטאנער מאכען א סך-הכל פון זייער באגאנציפיגער שחיטה, פון די ערהאלגען און גצהונות, ווען זיי ווערען גיכטער אויף איין שעה—וואלטען ידידי, אלע אנדארפע רייסען קריעה איבער זייערע מייגע, באשראכטע און קלוגע מעשים, עס וואלטע ידידי, אז די וועלט פארלאנסירט איבער לעצטענס איהרע חשבונות מיט א סאלדא, מיט א נשאר חוב, אין דעם נשאר-חוב, אין דער סאלדא ליגט פארגראבען דער יושר פון א שטארקען, די גערעכטע מעגות פון שוואכען, דער קאפיטאל פון... יודישע מאגנאטען, די גליקען פון יודישען האנדעל, דאס גאהיסען פון יודישע גבירים, און דער וועה-געשריי פון יודישען דלות.

וואס דער מלביש-ערומים שטעהט כעני בפתח און דאס מעות-צאים ליגט אין דרימעל, אויף דער גאס איז פראסטיג און דעם ארימאנס פארפרוירענע נשמה איז שוהער, אדראבא, זיי א בריה און דערוואריס דאס הארץ פון דעם סוחר וואס האנדעלט מיט... הצלחה. זיי איתם מטמיר, אז אויסער, פאדעשחאט, כראמען און פרישוועס. איז נאך דא א וועלט מיט א קליין ביסעלע געוויסען, יושר און רחמנות. אדער אפשר קאנסטו אויסגעראבען אויף א טוהר האלץ פאר א ארימער פאמיליע, ביי א צווייטען „דאראַקצעוויטש", וועלכע גיט נישט מחמת הריגציה—אבדי מענשען זאלען נישט ווערען קיין וששבראקעס. עס אזוי, ידידי, זעהט אויס אונזער פיין וועלטעל און קלוגע מענשען גיבען זיך פארט מיט דעם א עצה.

עס האט זו אונז פארבלאנדזשעט א באוואוסטער יודישער קינסטלער, א מייסטער פון יודישען ווארט מיט א רייכען מאגאזין און איז דערצו א געבארענער ליטוואק, איז, ויפן בת ומה, האט דערשמעקט, אז דער היגער עולם לעבט אויף דיעטע, פארדעהט שוהער געבראטענס און שארפע געטראנקען האט ער צוגעטראגען א מאגע-קאשקע, מיט אלט געבאקענע „גושאנקעס" און א גלאז טעה מיט מילך. איז טאקע דער עולם געוואזען שטארק צופרידען, געקוואלען פון נחת און דער געבראטענער ליטוואק האט געהאט א גוטען יריד. דערנעבען, נישט קיין פרעהליכען יריד, האבען געהאט אונזערע סוחרים הייגטיגען ערב יום-טוב. ס'איז א סברה אז אין עולם-המסחר האט זיך געשטעלט די סדרה פליטה. ס'איז דא אפילו א יש-אומרים, אז אין אוואנגארד פון דער חברה פליטה'ניקעס גהען די אוושעט-סוחרים, און די ערשטע פליטה האבען זיי געמאכט די פיקעטניקעס—בישטא מיט וואס צו צאהלען פאר דער פיינער ארבעט. נישט פויגעלדיג איז אויך די לאגע אויפן פלייש-מארק. מאכטמנער דערצעהלען אפילו, אז בהמות מיט אקסען זענען דא לרוב און די פרייזען זענען אויך נארמאלע, אבער בשר-כשר איז א לוקסוס, מעגת'ן די וויאבער א געדעכטע און כשרה מגנה—וואס פאר א טעם האט א מילביגער שבת? ענטפערען קצבים, אז אין אלץ איז שולדיג פריסטאראוועס גזרה-קאנטיגענט! האט זיך קהל געפלייסט און אויסגעפועלט א פארגרעסערטען קאנטיגענט, אבער פלייש איז א יקר-המציאות. קלאַגען זיך ווייטער אויף פארשטערטע שבתים, טענער בענקען נאך א ווארמען ראסטל-פלייש און קצבים טענה'ן ווייטער—קאנטיגענט...

המגי ידידך „פעסימיסט".

א דעלעגאציע. / רעפארטאזש

דער שלעפ-צוג, מיט וועלכען די דעלעגאציע פון פראווינץ-שטעטיל איז געפאהרען קיין ווארשע, האט געשלאפען ווי א טשערעפאכע. א גאנצע נאכט האט דער צוג זיך געשלעפט און מסדר געמאכט הפסקות. ביי דער קלענסטער סטאנציע, א סימן פון א הייזעל האט דער לאק מאטיוו זיך אנגעשטעלט, זיך אויסגעהוסט ווי א זקן און וואסער געסאפעט. די פינף בעלי-בתים, די שליחים פון קהל, זענען געזעסען אין דער באהן-קופע, ווי אויף הייסע קוילען, זיי האבען זיך געוואצט און אויפגעהויבען, זיך אנגעקוקט מיט שטומע בליקען, דארטען, אין דער היים—האט יעדען געיאגט דער עול—ברענט א פייער! א שטעטעל געהט חס וחלילה אונטער! מ'מוז איינרייסען ווען די וואנד איז נאך פריש!

—זא, ווי דאס געמיט, זא דאס שלייער!—האט זיך אנגערופען דער אפטייקער חצי-דייטש, חצי-יודיש,—צו אונזערע צרות האבען מיר נאך בעדארפט א שלעפ-צוג, מיט א ספעציעלען אויסט האבען מיר געדארפט פאהרען!—נו, יא האט אפגעזיפצט ר' שלמה, דער ראש-הקהל—ווען איהר וואלט געגאנגען זאמלען איבער די הייזער אויף הוצאות'הדרך, וואלט איהר געזעהן, ווי שווער, ווי מיט דער גרינגער גאל איז אונז אנגעקומען יעדער גראשען. קהל איז ארים און גצקוועלט. בעלי-מלאכות האבען געוואלט געבען און האבען נישט גבירים, מ'שפיינט-געזאגט, הארימען דאס לעצטע ביסעל מתקים. דאס וואס לאזט מיך נישט רוהען איז: צי אונזער נסיעה וועט עפעס ברענגען! וועט אונזער מיה כאטש זיין אנגעלאגט!

—דאס זעלבע טראכט איך—האט זיך אנגערופען אברהם דער שוסטער—צו וועמען וועלען מיר זיך באמת ווענדען אין ווארשע? ווער וועט אונזערע פארשטעהער? עפעס רעדט מען וועגען א פאלקס-קאנגרעס, ליידער איז ער נאך נישטא, און עס איז טאקע זעהר ניט גוט...—וואס הייסט!—האט משה דער סוחר, א שווארצער יוד מיט א פעביקעל'ארד, א מאך געטהון מיט דער האנט—מיר וועלען געהן אין מיין צענטראלע, זיי וועלען אונז שוין זאגען וואס צו טהון!—פאר וואס נישט אין מיין צענטראלע?—האט געלאזט הערען זיין קוימשיק קול'כל נחמיה דער מארק-פאהרער—איהר לייענט צייטונגען אדער נישט? וואלט געווען א אדרעס, ווען עס וואלט למשל, געשאפען געווארען א יודישע רעפרעזענטאנץ דורך א פאלקס-קאנגרעס, א גוטער און „פעוווגער" אדרעס, איז עפעס אנדערש, אבער, אז מיר טאפען פיי ווי סיי אין דער פינסטער...

אין די לעצטע שעה'ן פון דער נסיעה זענען זיי אזוי געזעסען, די פינף שליחים פון דער רואיגירטער עדה, זיך מתווכח געווען, געהאלטען זיך אין איין טראכטען און געזוכט עצות. אז דער צוג איז מיט מזל אנגעקומען קיין ווארשע, האבען זיי נאך אלץ ניט געהאט קיין באשלוס! צוזאמענגעגט און גיט אויסגעשלאפענע זענען זיי ארויס אין דער פרעמדער שטאט, א טראמוויי האט זיי פון וואקזאל צוגעפיהרט אויף נאלעווקי, און דאנען עס צוגעהען זיך פאר פראוויגצער יודען די וועגען אין דער גרויסער שטאט, זיי זענען פריין אין א אכסניה, פארטרויקען א גלעזעל ווארימס און זיך אנגעהויבען פרעגען ביי די פארשטייטע יודען, אויך פראווינצער א עצה. יעדען בעזונדער האבען ניי דערצעהלט וועגען די לעצטע עקסצעסען און דער צוהערער האט זיי פארגיטעגט מיט א זיפץ. אויך דער איינגעזעסענער פון דער טיי-האלע האט אראפגעלאזט די הענט, ווי ער וואלט געזאגט,-קיין לייכטערע זאך האט איהר מיר ניט צו פרעגען!...

א שעה האט געיאגט א שעה און די דעלעגאציע איז געזעסען מיט דעם, וואס זי איז געקומען. אז דער קעלנער האט זיך אונטערגעהערט וועגען וואס מען אמפערט זיך, האט ער זיך אויף זיין שטייגער, דרייסט געזאגט:—זאל יעדער געהן צו זיין העלפער, צו וועמען ער האט צוטרוי! אויב עס וועט גיט שאדען, וועט עס העלפען אודאי נישט...

מ. ק.

אפענער בריעף צו ה. גרינבערג.

ה. ה.! צופעליג האב איך דורכגעלייענט עטליכע ווערטער אונטערען קעפעל: „מבטל געמאכט דעם פסק-דין געגען ה' חיים גרינבערג". אנהויבענדיג פון נאכן צווייטען אבזאץ איז דארט, אין דער אפגעדריקטער נאטיץ, כמעט נישטא קיין איין זאך וואס זאל שטימען מיטן אמת. וואס זאלען בעדייטען די ווערטער: —„צו דעם באשליסט אויך דאס אפעלאציע - געריכט, אז אויך (?) די ווייטערדיגע עגליכע(!) ענינים צווישען דעם חבר גרינבערג מיט דער קאוולער ציוניסטישער ארגאניזאציע מוזען גאר פארקומען אין ווארשעווער העכערען געריכט"? נישט שוין זשע זענען די ביז יעצטיגע ענינים צווישען דער קאוולער ארגאניזאציע און אייך שוין ערלעדיגט? פארגעסט נישט, חבר גרינבערג, אז אין אונזער האנד געפונט זיך אויך דער אפשריפט פון ווארשעווער פארטיי-געריכט פון דארט איז אזא זאך מיט ליכט נישט צו געפונען! אין דער זעלבער נאטיץ געפונען מיר ווייטער אזא מין זאץ: — „טאטזעלערענדיג דאמיט, אז ה' גרינבערג האט פיעל פארדינסטען פאר דער ציוניסטישער ארגאניזאציע". — אין דעם אפשריפט וואס מיר האבען בעקומען פון ווארשעווער פארטיי-געריכט איז גאר קיין זכר נישטא פון אזא מין מאטיווירונג...

ערקלערט מיר, חבר גרינבערג, פאר וואס איז אין דער זעלבער נאטיץ גאר נישט דערמאנט פון דעם נייעם טערמין, דעם 6-טען פעברואר 1938 י., ווען עס דארף פארן ווארשעווער פארטיי-געריכט בעהאנדעלט ווערען די אנקלאגע פון דער היגער ציוניסטישער ארגאניזאציע געגען אייך? טאקע די אלטע אנקלאגע, די זעלבע וועלכע איז שוין בעהאנדעלט געווארען דורך דעם היגען פארטיי-געריכט, וועלכער האט ארויסגעטראגען זעהר א מילדען אורטייל געגען אייך. פארוואס דערצעהלט נישט די נאטיץ פון די אמתע מאטיווען פאר וואס דאס ווארשעווער פארטיי-געריכט האט באשטימט די פערהאנדלונגען געגען אייך צו פיהרען ביי זיך, בעמליך, ווייל דאס קאוולער פארטיי-געריכט איז בעגאנגען א פארמעלע פארלעצונג, אנהויבענדיג די פערהאנדלונגען געגען אייך מיט 5 ריכטער און פארענדיגט מיט 4. (צוליעב קראנקהייט פון איינעם פון די ריכטער)!!

און צו וואס, חבר גרינבערג, דער סוף פון דער נאטיץ, דאס אויסדריקען מיטגעפיל דעם קאוולער ריכטער קאמפלעט, דערצו נאך די אונטערשריפט (רעדאקציע) אין קלאמערן (!!) ! צי וואס? איך פיהל מיר, אלס ריכטער-מיטגליעד פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע, שטארק געטראפען. צי וואס זאלען זיך ווילד-פרעמדע מענשען מישען אין אונזערע היימישע פארטיי-ענינים? צי פעהלט אייך, חבר גרינבערג, דער שוץ פון דער (רעדאקציע)? האבען דען, מיר ריכטער, זיך נישט באמיהט מיט אלע מעגליכקייטען אייך צו פערלייכטערען דאס אורטייל? צי זארגט דען נישט דאס ווארשעווער פארטיי-געריכט פאר אייך, אנטשטאנגדיג זיך אין א קליינער פאראליטעט-פארלעצונג?

מעגליך, אז איך האב מיינע פאר ווערטער געשיקט נישט אויף דעם ריכטיגען אדרעס, מעגליך, אז איהר, חבר גרינבערג, וועט זאגען: — צי קען איך זיין פערגאנטווארטליך ווען עס זענען ווער נישט ריכטיג איבער א באשלוס פון ווארשעווער פארטיי-געריכט? — אמת, עס קען גרייליך זיין, אז איהר האט דאס דינגע מאפירעס-מאפירעל פון ווארשעווער פארטיי-געריכט איבערגעגעבען אין רעדאקציע: פונקט האבען דארט פון צווישען די „16" רעדאקציאנס-מיטגלידער געפעהלט די העברעאיש - קענער, דאריבער איז ארויסגעקומען אזא פארקריפעלטע איבערזעצונג, מעגליך. אבער, חבר גרינבערג, פארגעסט נישט, אז איהר זייט ד"ר געצאהלטער קארעקטאר פון דער וואכענשריפט (אזוי האט עפענטליך ערקלערט איהר רעדאקטאר) און איהר קענט דאך נישט און טארט נישט, אלס אויפריכטיגער ציוני און חבר ארויסלאזען פון אייער האנד א דבר שאינו מתוקן! ווי אזוי וועט איהר, חבר גרינבערג, אויסזעהען, ווען אזא אומעגלומפערטע איבערזעצונג פון בעשלוס פונם ווארשעווער פארטיי-געריכט וועט אריינפאלען אין די הענד פון איינעם פון די ריכטער? און ווי זייט איהר נישט פאריכטיג געווען, טאמער וועט דאס ווארשעווער פארטיי-געריכט דעם 6 פעברואר ח"ו אייך פאראורטיילען?

חבר גרינבערג, גלויבט, אז איך, ווי אויך די איבריגע ריכטער, האבען געוואלט אויסמיידען ביז גלות. מיר האבען אייך געגעבען א פתח-חיטה, פארט געווען אמאל אונזער פראטעקציאנס-קינד, ביי די קאמפען פארן דירעקטאר בעטקעל אין דער יודישער פאלקס-באנק. ס'טרעפט, מען ווערט א מאל נכשל, אין אדם נתפס על צערו; מיר ריכטער האבען זיך באמיהט מיט אלע מעגליכקייטען צו פארגלעטען דאס וואס ס'האט זיך גאר געלאזט. מיר האבען אייך אלץ נאכגעלאזט, (אפילו דאס, אז איהר זייט דורך וועמען עס איז פראוואצירט געווארען אין אייערע אטאקעס געגען דעם ראש-הקהל). מיר האבען אין איינוגע פון אייערע ערקלערונגען געפיהלט א גאסקע פון צופריכטיגקייט און חרטה... ליידער איז שוין איצט דער גאנצער ענין ניט אין אונזערע הענד.

דאס ווארשעווער פארטיי-געריכט ווייסט אבער נישט פון קיינע סענטימענטען, ביי זיי האט חבר גרינבערג קיין שום פארדינסטען נישט פאר דער ציוניסטישער ארגאניזאציע, אבער צו וואס צוליעב פאלשע פארקריפעלטע איבערזעצונג און בעריכטען? אויב איהר וועט באוויליגען מיר צוזעהליך צו ענטפערען, וואלט איך אייך געבעטען זיך בעמיהען אויסצומיידען דעם געסען-טען, בעמיהט זיך צו האלטען אין די ראמען פון אנשטענדיגקייט און האנדלען ווירדיג, ווי עס פאסט פאר א אויפריכטיגען ציוניסט. גלויבט אויך, חבר גרינבערג, אין מיין אויפריכטיגקייט!

יעקב קופטשיק
מיטגליד פון פארטיי-געריכט

קאוולער לעבען.

קהלה.

אויף דעם קומענדען זונטאג, איז דורכן ראש-הקהל ה' מערעל געבעטען געווארען א אלגעמיינע זיצונג פון די אלטע און נייע קהלה-אינסטאנצען, בכדי צו אונטערשרייבען א פראטאקאל פון איבערגעבען און איבערנעהמען די אנפיהרערשאפט אין קהלה אויף ווייטער.

ציוניסטישע אלג. פערזאמלונג.

אין איינגאנג לאקאל איז שבת-צונאכטס פארגעקומען די יעהרליכע אלגעמיינע פערזאמלונג פון דער היגער ציוניסטישער ארגאניזאציע. די פערזאמלונג ערעפענט פרעזעס ה' לייב פיש און אין פרעזידיום ווערען געוועהלט די ה"הן ישראל פינקעלשטיין, אלעקסאנדער באראכין, אלס סעקרעטאר ה' ראזענשטיין. נאכן אננעהמען דעם טאג-ארדנונג גיט אפ פרעזעס ה' פיש א אויספיהרליכען באריכט וועגען דער אלגעמיינער טעטיגקייט, אפשטעלענדיג זיך באזונדערס וועגען די לעצטע קהלה-וואהלען און וועגען דעם פארטיי-געריכט וואס האט געדארפט ענדליך פארקומען ווייל מ'האט ניט געקאנט דולדען, אז אזא פערזאן ווי חיים גרינבערג זאל פארשטעהן געגען די איגענע ראטען אין פרינציפען פון אונזער ארגאניזאציע און פרעזעס ה' פיש גיט אפ א אויספיהרליכען קאסע-באריכט. עס אנטוויקעלט זיך א דעבאטע אין וועלכער עס געהמען אנטייל די ה"הן קאמשיק, דער. בוראק, גאלדשטיין, פרוי גאלדע ערעל, באראכין, משה ערעל, קאצרינסקי, זוריף, פינקעלשטיין, ראבין, ראזענשטיין, שווארץ נאך וועלכען די באריכטען ווערען צו קאנטעניס גענומען. ביים פונקט וואהלען דרוקט אויס די אלגעמיינע פערזאמלונג די דאנקבארע אנערקענונג דעם פרעזעס ה' פיש וועהלענדיג איהם ווייטער אלס פרעזעס. דאן גיט אפ א ערקלערונג ה' פיש, אז ער קען אויף ווייטער גיט אננעהמען די פרעזעסור. עס אנטוויקעלט זיך א דעבאטע נאך וועלכער די פערזאמלונג באשליסט אפצולעגען דאס וועהלען פון א נייעם ועד אויף א ציט פון 2 מאנאטען און דער אלטער ועד ווערט בעפולמעכטיגט צוזאמענשטעלען די ועד-קאנדידאטען, וועלכע זאלען צו דער באשטעטיגונג פארגעשטעלט ווערען דער קומענדער אלגעמיינער פערזאמלונג, מיט א שלוס-רעדע פון פרעזעס ה' פיש שליסט זיך די פערזאמלונג.

15-יעהריגער יובל פון צענטאס.

דער 23 יאנואר ווערט 15 יאהר זינט עס איז געגרינדעט געווארען די געזעלשאפט פאר יתומים-פערזארגונג און קינדער-שוץ אויף וואהלין „צענטאס", פאר די 15 יאהר פון איהר עקזיסטענץ האט די דאזיגע געזעלשאפט זעהר פיעל געלייסטעט אויפן געביעט פון קינדער-שוץ, אויסשטעלענדיג א רייע דערציהערישע און פערזארגונגס-אנשטאלטען, קינדער-קאלאניעס, מאך-ווארשטאטען א. א. די דאזיגע געזעלשאפט איז געווען אויך די ערשטע און איינציגע, וועלכע האט איינגעפיהרט די סיסטעם פון אזוי גערופענער פריוואטער פערזארגונג, טאטשרייטענדיג איהר אויפזיכט אויף א גאר גרויסע צאהל קינדער. פון מאנאט יאנואר וועלען אין די באזונדערע אפטיילונגען פון דער געזעלשאפט זיך אנהויבען

קאוולער יודען! גרייטעז זיך צום „צענטאס"-יובל" וועלכער איז און וועט אויך זיין אונזער יום-טוב!

יובל-פייערונגען. עס איז קלאר, אז די יודישע געזעלשאפט קען די סימפאטישע, שטילע, אבער ערנסטע ארבעט פון דער געזעלשאפט—און דער יום-טוב פון „צענטאס" וועט זיין אויך א יום-טוב פון דעם יודישען וואהלין.

ניי-יאהר וואונשען.

דער טראדיציאנעלער מנהג פון איבערגעבען ניי-יאהר וואונשען פאר דער רעגירונג און די העכערע מלוכה-פיהרער קומט פאר מארגען שבת דעם 1-טען יאנואר איינס א זייגער בייטאג אין אויפנאהם-זאל פון דער היגער סטאראסטווע. ווי מיר דערוויסען זיך וועט גלייכצייטיג פארקומען דאס דעקארירען מיט פארדינסט-קרייצען אלע די וועלכע זענען באשאנקען געווארען מיט אזעלכע אין צוזאמענהאנג מיטן יאהר-טאג פון פוילענס אויפלעבונג דעם 11 נאוועמבער ה. י.

שטאט-פרעזידענט אין אורלויב

ווי מיר דערוויסען זיך פון זיכערע קוועלען פאהרט אין די נאהנסטע טעג ארויס אויף א געזונדהייטס - אורלויב אויף א חודש דער שטאט-פרעזידענט ה' אלפאנס בעדנארסקי. אין די אנגעלעגענהייטען פון שטאט וועט איהם פארטרעטען דער וויצע-פרעזידענט ה' איגנאץ זאוואדזקי. אין קאמיטעט פאר קינדער-הילף וויצע-פארזיצערין נעגעראלאווא דראפעללאווא.

שטאט-בודזשעט

שוין אין די נאהנטסטע טעג זאל אויף דעם ארבייטס-ווארשטאט פון היגען מאגיסטראט זיך געפונען דער בודזשעט-פרעלימינאר פון קאהל אויפן בודזשעט-יאהר 1938/39. אויפן שטאט-ראט וועט דער בודזשעט ווארשיינליך זיך געפונען נאכן צוריקקערען פון ה' שטאט-פרעזידענט.

ציוניסטישער פארטיי-ראט.

זונטאג איז אין ווארשע פארגעקומען א זיצונג פונם ציוניסטישען פארטיי-ראט אין וועלכען ס'האט זיך אויך באטייליגט דער היגער מיטגליד פון פארטיי-ראט ה' פיש און וועט היינט אפגעבען א אויספיהרליכען באריכט וועגען פארלויף פון דער פארטיי-ראט זיצונג.

ארום כשר-פלייש

פארגרעסערט דעם קאנטינ.

אין צוזאמענהאנג מיטן אינטערווענץ פון קהלה-פרעזעס ה' שלמה מאנדעל אין דער וואיעוואודסטווע, איז שוין די וואך אנגעקומען פון דער וואלינער וואיעוואודסטווע אין דער היגער שטאט-פארוואלטונג א פארארדנונג וועגען ערטיילען א קאנטינגענט פון גייעם יאהר 1938 א קוואנטום פון 155.000 קג. (לעבעדיגע וואג) ד. ה. א פארגרעסערונג מיט 55% פונם קאנטינגענט פארן לעצטען קווארטאל פון ה. י. דערביי איז אינטערעסאנט, אויף וויפיעל די פאסטשעבענדע פאקטארען זענען געקומען אנטקעגען דער ווירקליכער באדערפעניש פון קאוולער יודישער באפעלקערונג, באוויזט דער פאקט, אז לוצק, וועמענס יודישע באפעלקערונג איז פיעל גרעסער ווי אין קאוועל האט בס"ה א קאנטינגענט פון 185.000 קג. (אויפן גייעם יאהר מוסף געווען בס"ה 5.000 קג.) און פאר קאוועל האט מען געגעבען א הוספה פון 55.000 קג. — דאס וועט אפשר דערפירען אז כשר-פלייש זאל ביליגער ווערען.

1.10 זל. א קג. פלייש. מיטוואך אוונט איז דורכן קהלה - פרעזעס ה' מאנדעל גערופען געווארען א געמיינזאמע זיצונג מיט די פארשטעהר פונם קצבים-פאראיין אויף וועלכער ס'איז געקומען, נאך א ברייטערן מיינונגס-אויסטויש, צו א געגענזייטיגער הסכמה, אויפן גרונד פון א גוט דורכגעטראכטער קאלקולאציע, צו באשטימען דעם פרייז פון כשר-פלייש אויף 1.10 א קג.

ארום גרינבערגס מעשים

אין צוזאמענהאנג מיטן פארעפענטליכען פאלסיפיקאט פון א כלומרשטען אורטייל דורכן ווארשעווער ציוניסטישען פארטיי-געריכט אין געוויסען ענין חיים גרינבערג געבען מיר דא למען האמת דעם אריגינאל פון באשלוס פון צענטראלען פארטיי - געריכט—והמבין יבין.

החלטה. היות וביום ה-2 לאוקטובר התכונן משפט החברים בקובל בהרכב של 5 חברים, צריך היה בירור התלונה של ועד ההסתדרות הציונית בקובל נגד הח' חיים גרינברג להיות גם-כן באותו הרכב ומעמד. אולם מתפרטי-כל של משפט החברים מיום ה-16 לאוקטובר נראה, שבירור התלונה ותוצאת פסק-הדין היה רק בנוכחותם של 4 חברים ומפני זה צריך פסה"ד להיות מבוטל מבחינה פורמאלית, מאידך גיסא אי-אפשר להעביר את בירור הדין שנית לקובל מפאת הליקוי שבהרכב בית-דין החברים.

מחליט בית־דין המפלגתי. 1) לבטל את פסק-הדין של משפט החברים בקובל נגד הח' גרינברג ולברר שנית את תלונת הועד הציוני בקובל על-ידי בית-הדין המפלגתי של ההסתדרות הציונית בפולניה בוורשה. 2) לחייב את הועד הציוני בקובל להמציא לבית-הדין תלונה מפורשת יחד עם כל התעודות וחומר האשמה. 3) לחייב את הועד הציוני בקובל לשלוח לבירור הדין, הנועד ליום ה-6 בפברואר 1938, את בא-כחו כמאשם.

הועד המרכזי להסתדרות הציונית בפולניה (—) ג. א ש.

העלף-אקציע.

אין צוזאמענהאנג מיט די פארשטארקטע ארבעט וועט שוין אין די נאהנטסטע טעג זיך אנהויבען ביי אונז אין שטאט די מצות-עצים אקציע. די קהלה-עזרה, האט אויך באשלאסען זיך באטייליגען אין דער אקציע מיט א ענטשפרעכענדער סומע, בכדי צו לינדערען די נויט פון דער ארימער יודישער באפעלקערונג.

פאטענטען-אקציע.

אויף דער לעצטער א זיצונג פון דער קהלה-פארוואלטונג איז באהאנדעלט געווארען די פראגע וועגען ערטיילען מיטהילף פאר ארימע קליינהענדלער און האנדווערקער אויף אויסקויפען פאטענטען אויפן גייעם יאהר. ס'איז באשלאסען געווארען איבערגעבען אין רשות פון דער פאטענטען-קאמיסיע 400 זל. אויף דעם צוועק, און זונטאג איז אונטערען פארזיץ פון דאזער ה' יחיאל אייזנשיץ פארגעקומען א זיצונג פון דער פאטענטען-קאמיסיע צוזאמען מיט די ניי-געוועהלטע פרנסים און דאזערעס אויף וועלכער ס'איז ארומגערעדט געווארען דער אופן פון ארגאניזירען די היי-יעהריגע פאטענטען-אקציע. עס זענען גלייך פון זיך געשאפען געווארען אייניגע זאמעל-פארלאך, וועלכע האבען המשך פון דער וואך בעזוכט די היגע יודישע ערמעגליכע באפעלקערונג און געזאמעלט שפענדונגען לטובת דער פאטענטען-אקציע. די היגע יודישע באפעלקערונג האט ווי געווענליך אפגעשאצט די וויכטיגקייט פון דער אקציע און זיך באטייליגט יעדער לויט די מעגליכקייטען. איז יעצט איז שוין געזאמעלט געווארען ערך 600 זל. די צאל פארערגיסטרירטע, וועלכע נויטיגען זיך אין אונטערשטיצונג אויף אויסקויפען א פאטענט האט זיך היי-יאהר פארדאפעלט און דערגרייכט אריבער 100 פאטענטען. מיטוואך איז שוין פארגעקומען די פארטיילונגס - זיצונג אויף וועלכער ס'זענען פארטיילט געווארען די ערשטע פאטענטען-אויסקויף אונטערשטיצונג.

וואס טהוט זיך אין „חשמונאי".

צו דער גרויסער צופרידענהייט פון אלע ספארטלער פאר וועמען ס'איז טהייער דער גורל פון איינציגען יודישען עלסטען ספארט-קלוב „חשמונאי" איז לעצטענס געקומען צו א קאנסאלידאציע פון אלע טעטיגע מיטגלידער און די אזוי גערופענע „סעצעסיאניסטען" זענען נאך א פארשטענדיגונג צוריק אריינגעטראטען אין קלוב און צוגעטראטען צו נארמאלער ארבעט. ביי איצטיגען מאמענט איז צוריק מעגליך געווארען די באקס-סעקציע, וועלכע וועט שוין קונפטיגע וואך ארויסטרעטען אויף א עפענטליכען מעטש מיט „נורדיה". ס'איז אויך ארגאניזירט געווארען די העקי-סעקציע, וועלכע וועט שוין היי-יאהר אנטיילנעהמען אין די אפיציעלע וואלינער קריז-מייסטערשאפטען פון העקי. אויסער דעם קומען פאר נארמאל די ווינטער-צוגרייטונגען פון די פוטבאליסטען און די גימנאסטישע איבונגען פון די באזונדערע גרופעס. אויך וועלען אין די נאהענטסטע טעג פארקומען עלימינאציע-קאמפען פון פינג-פאנג וועגען אויסקלייבען א רעפרעזענטאציאנס-מאנשאפט פון 8 פערזאן. ס'איז צו וואונשען, אז די דאזיגע ארבעט זאל האבען דעם בעסטען ערפאלג - וואס וואקסט אין איהר בעדייטונג דערמיט וואס זי געפונט א וועג מיט אייגענע כוחות אהן דער „מיטהילף" פון וועלכע ס'איז פאטענטירטע כלל-סחורה.

בויקאט-העצע ערב די חגאות.

דאס קליינע הייפעלע היגע ענדעקעס, וועלכע פאלט פון די כוחות און ווייזט נישט ארויס קיין לעבענס-סמנים זענען אין פארלויף פון די ערב-חגאות דערוואכט געווארען אינהרענדיג א אנטי-יודישע בויקאט-אגיטאציע. אין דער שטאט זענען אין פארלויף פון דער ערב-חגא וואך פארטיילט געווארען פלוג-בלעטלאך אונטערגעשריבען ניט קיינער נאר דורך דער גייער אָטשעס-דרוקעריי „ק. טשארנעצקי און סקולקע", רופענדיג די פאליאקען צו בויקאטירען די יודישע סוחרים און האנדווערקער, נישט געבען זיי קיין איין גראשען צו פארדינען, וויל דאס שטיצען יודען איז א פארברעך לגבי פוילען, מיר פוילען פוילען פאר פאליאקען א. א. וו. די אגיטאציע האט געהאט א קנאפען איינפלוס. דער ערב-חגאות פדיון אין די יודישע געוועלבער און ביים האנדווערקער איז מעהר וועניגער געווען א נישקשה'דיגער, אזוי ווי ערב-חגאות.

מיט וואס איז „אאידא" פאפולער!

קודם כל מיט דעם, וואס די גילזען „אאידא" ווערען אויסגעארבעט פון אויסגעצייכענטע רוי-מאטעריאלען און דערצו אויך דאס, וואס „אאידא"-גילזען-פאבריק האט אונטער זיך שוין א עקזיסטענץ פון ערך 40 יאהר, וואס אינם פארלויף האט זיך ערווארבען די גרעסטע גייסטע מכאנישע און אויטאמאטישע פאבריקס - איינריכטונגען, וואס גיט די גילזען - אויסארבייטונג פארן מאסען-געברויך די היגיענישע באדינגונגען. זיי קומען נישט אין באריהרונג מיט וואס פאר עס זאל נישט זיין מענשליכע האנט. די אויסגעארבעטע אויף אזא אופן גילזען „AIDA" זענען אזוי גוט צום רויכערן, אז אפילו דער ביליגסטער טאבאק-סארטען שמעקן אויסגעצייכענט אין אזעלכע גילזען, אפרט דאס פראדוצירען די נייע גילזען „AIDA" פון פאפירא-פאפיר וואס לעשט זיך נישט א.נ. „KRÓLEWSKIE AIDA", מיט איהר אויסגעצייכענטע אויסארבייטונג ווערען ביי די רויכער באזאנדער גאר געשעצט. דאס אלעס גענומען איז גאר גוט קיין וואונדער פאר וואס „AIDA" - גילזען זענען אלע פאפולער!

ווינטער און קינדער-הילף

אויף דער לעצטער זיצונג פון קעמיטעט פאר קינדער-הילף איז פארגעקומען צווישען אנדערעס די צוטיילונג פון די דערהאלטענע סובווענץ אויף באשפייזונג פאר קינדער אין חודש גרודזיען. צווישען אנדערעס האט דער היגער „ספז" באקומען פראפארציאנעל די וויכטיגסטע סובווענץ אין דער הויך פון 460 זל.

—לויט דעם אויפטראג פון הויפט-קאמיטעט פאר ווינטער-הילף מוזען די ארויסגעגעבענע דאטאציעס אפגעארבעט ווערען און נישט פארדעכענט ווערען אלס נדבה. אויך האט דער אויספיהר-קאמיטעט פון קאוולער ווינטער-הילף באשלאסען אסיגנירען 4000 זל. חודשלעך אויף צו באשעפטיגען 120 ארבייטסלאזע אויף 2 זמיאנעס ד. ה. צו 3 טעג אין וואך, וועלכע זאל זיין פארנומען ביי די ערד-ארבעטען ביים פאראדנע פלאץ א. א. וו.

—לויט דער איניציאטיוו פונם ווינטער-הילפס-קאמיטעט האט די היגע קינא-דירעקציע געגעבען א פרייען-אריינגאנג פאר עטליכע הונדערט ארבייטסלאזע מיט זייערע פאמיליעס אויף די פילם-סעאנס-ן פון דינסטאג-אוונט אין קינא מייסקא אהן וועלכען ס'איז אבצאהל.

תבואה - עלעוואט. פייערליכקייט

מיטוואך איז דא פארגעקומען דאס פייערליכע איבערנעמען פון געביידע און איינארדנונגען פון נייעם תבואה-עלעוואטאר אויף קאלעיאווע גאס. אויף דער פייערונג זענען צווישען אנדערעס געקומען דער ה' סטאראסטא קוביצקי, נאטשאלניק פון זעלבסט-פערוואלטונג אין וואלינער וואיעוואודסטווע ה' גראבאווסקי, דירעקטאר פון באנק פאלסקי ה' לעוויצקי, פרעזעס פון דער איזבא-ראלניטשא ה' פארפוטאס סוכאשעווסקי און פרעזידענט פון קאוולע ה' בעדנארסקי. נאכן באזוכען די געביידע און איינארדנונגען, וועלכע שטעהן אויף א זעהר הויכער ניוואָ איז אין „רעסטורט" פארגעקומען א אויפנאהמע פאר די געסט.

שמועסט מען אין שטאט.

און עס רודערט זיך די וויצנעזענא גאס מיט א דארטיגע יודישע טאכטער פרל' ב., וועלכע איז ערשט נישט לאנג פון דער מוטערס פארטוך אוועק, ס"ה 19 יאהר אלט, דערפאר אבער ווייסט זי שוין מעהר לויט איהרע יאהרען און א פאמיליען-לעבען אין וועלכען עס האבען איהר געוואלט גאר א דעה זאגען די עלטערין איהרע—האט זי זיי די טעג געלאזען אהן א זיי-געזונד און איז פערשווינדען, דערביי אבער נישט פארגעסען אויף „לינקס" צו נעמען ביי איהרע עלטערין אניסעל מזומנים, איהר קליידונג און ווערט-פולע שטוב-זאכען. ווי מען שמועסט זאל זי האבען אוועק צו איהר א „בעקאנטען" וואס אהן ווענטגס „שפיעלען" קען זי נישט קיין טאג איבערלעבען — און פערשאפט איהרע פערצווייפעלטע עלטערין „נחת".

—שמועסט די סיבנקעוויטשא גאס פון א געוויסער דארטיגער פרוי ל., וועלכע האט אייגנקויפט אויפן ריגעק פערשידענע ארטיקלען לכבוד שבת, און ווען זי איז שוין א היים געגאנגען האט זי ביים ציימונגס-קיאסק זיך געקויפט עטליכע ביכלאך "רעגינא". זי האט אבער נישט געווארט מיטן לייענען די „ווערק" אין דערהיים, נאר געגאנגען אויף דער גאס און געלייענט, וואס אמאל זענען איהרע געדאנקען געווען פערנומען מיט „רעגינא" און גארנישט באמערקט ווי דער לעבעדיגער קארפ וואס זי האט געקויפט אויף שבת האט „ארויסגעשפאצירט" פון קאשעק... אהיים קומענדיק האט זי גענומען אויספאקען די פראדוקטען וואס זי האט איינגעקויפט, און א „בראך איז צו מיר"—האט זי אויסגעשריגען... די שטוב-מענשען זענען שטארק דערשראקען געווארען, א קשיא אויף א מעשה וואס היינט קען אלעס פאסירען. וואס איז געשעהן מיט דירן האבען די שטוב-מענשען מיט דערשראקענע בליקען געפרייגט — „דער פיש איז מיר ארויסגעשפרונגען פון קאשעק"—האט די פרוי ל. קוים ארויסגערעדט, אבער איך בין גאר נישט שולדיג, נאר שולדיג איז זי. — וואס דו וויסט ווערן פרעגט איהר מאן,—יא, שולדיג איז זי „רעגינא", און פרוי ל. האט געהאט דערנאך געגוג זיך צו פערענטפערען פארן מאן ווער ס'איז „רעגינא", וואס ס'איז געווארען די טעמע פון ארומיגע שכנים.

פאטענטען-אויסקויף

ביז נעכטען זענען אין קאוועל אויסגעקויפט געווארען ביי 1900 פאטענטען. אין פערגלייך מיט דער זעלבער צייט אין פאריגען יאהר האט זיך דער פאטענטען-אויסקויף פארקלענערט.

צופאלען, פארפאלען און גנבות.

דערהרגעט געווארען איז אין דארף מיזאוועץ דער 55-יעהריגער אנדריי דוביק, וועלכער האט געארבעט אין דארטיגען וואלד ביים שניידען צוויגען פון די ביימער פון וועלכע ער איז אומגליקליכערווייז אזוי אראפגעפאלען, אז ער איז טויט געבליבען אויף דעם ארט.

נישט פארזיכטיג איז געוועהן דער 16-יעהריגער יוזעף ווראבלעווסקי פון סאמעלאווע גאס 123, ווען ער איז דורכגעגאנגען דעם באהן-אדורכפאהר זענען אויף איהם געפאלען די אראבגעלאזענע שלאבאנען און איהם אזוי צוקלאפט דעם קאפ, אז מ'האט איהם אין א געפערליכען צושטאנד אבגעפיהרט אין שפיטאל.

אויסגעגליטשט אין וועג און צעבראכען א פוס האט זיך שבת די עלטערע פרוי צירעל חינענזאן פון לוצקער גאס.

א בראנאט האט אין נאענטען דארף רודקא-מלינסקא געפונען דער 20-יעהריגער וולאדימיר אקסעניוק וועלכען ס'האט זיך איהם געוואלט פונאדערנעמען אויף שטיקלאך, אין דעם מאמענט האט דער בראנאט עקספלאדירט און איהם טויט דערהרגעט.

א צופאל איז געשעהן מיטן 21-יעהריגען מיכאן קאטוק, וועלכער האט אין קופיטשעוו געארבעט אין דער דארטיגער מיהל וואו א וואלץ האט איהם צעריסען די הענד. אין א שווערען צושטאנד איז דער ליידענדער געבראכט געווארען קיין קאוועל אין שפיטאל.

אויפגעריסען האט מען דינסטאג אוונט די געשלאסענע איינגאנגס טהיר אין קאנצעלאריע פון קק"ל, קוסציושקא גאס, דורכגעמאכט אלע טישקעסטלאך פונם שרייב-טיש און שאפעס, קיין שאדענס איז נישט געמאכט געווארען, מ'האט גאר נישט צוגענומען, מ'זאל דא האבען געשטערט.

אויפגעמאכט האט מען דאנערשטאג ביינאכט דעם געשלאסענעם איינגאנגס-קארידאר פון ה' מאיר שיפער, מיצקעוויטשא גאס 33, און מ'האט דארט געלאזען א גוטע מענער-פאלטא מיט א פאר שאפערסקע שטשקעס—וועגען וועלכעס ס'איז גלייך געמעלדען געווארען דער פאליציי.

גנבות זענען אויסגעפיהרט געווארען ביי קאיטשאן מארקעוויטש, מאנאפאלאווע גאס, וואו אומבאקאנטע פערזאנען האבען צוגענומען הויז-זאכען אין דער ווערט פון 600 זל.; ביים לעהרער קאזימיערזש סטאכורסקי פון דארף דויבאווא צוגענומען א ראוועד, וועלכען ער האט געלאזט אויף דער גאס שטעהן, אויף א ענליכען אופן האבען אומבאקאנטע גנבים אויך צוגענומען א ראווער ביי מאטוועי פיאטראווצאוו פון דארף סיעלץ.

Red. wydawca: Jankiel Burak, Kowel Mieszczańska 12
רעד.-ארויסג. יעקב בוראק.
Druk. „Brandes i Kaweberg" Kowel Warsz.22 Tel. 79